

Evaluering af breddeidrætsinitiativet

Idræt for Alle

Delrapport 1

April 2017

Indhold

Resumé	3
1. Indledning.....	5
1.1 Baggrund.....	5
1.3 Metode	7
1.4 Evalueringens indhold og læsevejledning	10
2. Evalueringens konklusioner	12
2.1 Har IFA skabt nytænkning og flere aktive borgere?	12
2.2 Hvilke forhold har været fremmende og hæmmende for IFAs succes?	14
2.3 Hvilken forankring har BRIK- og IFA-projekterne skabt?.....	16
2.4 Fremadrettet læring fra BRIK- og IFA-projekterne.....	19
3. Tværgående analyse af de 14 udvalgte IFA-projekter	21
3.1 Hvordan er det gået med implementering af projekterne?.....	21
3.2 Hvordan er det gået med at skabe de ønskede virkninger?	23
3.3 Hvordan er det gået ift. at nå IFAs formål om at få flere aktive borgere?.....	26
3.4 Hvordan er det gået med at være nytænkende og inspirere andre kommuner?.....	30
3.5 Læring på tværs af de 14 projekter	36
4. Fremmende og hæmmende forhold på tværs af alle 37 IFA-projekter	38
4.1 Faktorer der fremmer resultater og virkning	38
4.2 Faktorer der hæmmer målopfyldelse og virkning.....	39
4.3 Tværgående læringstemaer	40
5. Videreførelse, forankring og spredning af erfaringer fra BRIK og IFA	43
5.1 Videreførelse og forankring af IFA.....	44
5.2 Videreførelse og forankring af BRIK	47
5.3 Vidensspredning fra BRIK- til IFA-kommunerne	51
5.4 Spredning fra BRIK- og IFA-kommuner til andre 84 kommuner.....	54

Resumé

Denne delrapport 1 indeholder en sammenfatning af evalueringen af det treårige breddeidrætsinitiativ Idræt for Alle - IFA og en undersøgelse af langtidseffekterne for breddeidrætsinitiativet - BRIK, der blev gennemført fra 2010 – 2011.

Evalueringen består også af en delrapport 2, der indeholder evalueringens centrale datamateriale, nemlig resultatet af 14 individuelle projektevalueringer formidlet som casestudier.

Det overordnede formål for IFA var at skabe *flere aktive borgere* nu og på længere sigt.

Evalueringen viser, at IFA kommunerne har gjort en stor indsats, men at det har været en vanskelig opgave at skabe øget idræts- og motionsaktivitet, især blandt fysisk inaktive grupper af borgere. Flere borgere er blevet aktiveret i de syv kommuner, end hvis initiativet ikke var gennemført. En gruppe af borgere, der tidligere var inaktive, har afprøvet idræts- og motionsaktiviteter og er blevet introduceret til og nogle fastholdt i foreningslivet. Konklusionen er, at alle IFA-projekter har formået at aktivere nogle borgere, og at cirka halvdelen af projekterne har aktiveret borgere, der tidligere var inaktive.

Det er endnu tidligt at vurdere virkningen af IFA på længere sigt. 33 ud af alle 37 IFA-projekter vil i samme eller revideret form blive videreført i *egen* kommune. Ni af projekterne vil i forskelligt omfang blive videreført i *andre* kommuner. Evalueringen vurderer, at en stor del af projekterne vil have en positiv betydning for etablering af nye projekter, for kommunernes fremtidige idrætspolitik og et generelt øget fokus på breddeidræt.

IFA havde som mål at skabe *nytænkning og inspiration* til andre kommuner inden for breddeidræt. Evalueringen konkluderer, at dette mål i nogen grad er opfyldt

- Cirka en tredjedel af projekterne har skabt nye konkrete koncepter for breddeidræt og motion, som det vil være muligt direkte at overføre til brug i andre sammenhænge
- Cirka to tredjedele af projekterne har udviklet nye konkrete ideer og viden, som det er muligt direkte at overføre til brug i andre sammenhænge
- Cirka en tredjedel af projekterne er involveret i processer, der vedrører inspiration primært til andre aktører i egen kommune, men også til andre kommuner og f.eks. til de landsdækkende idrætsorganisationer. Der er dog mange endnu uindfrie potentialer for forankring af den viden og de koncepter og ideer, som IFA-projekterne har skabt - og dermed potentialer for at skabe flere aktive borgere på længere sigt.

Med hensyn til langtidseffekterne af BRIK har evalueringen fundet, at cirka halvdelen af initiativets projekter stadig er i gang i forskellig grad. Kun en af de syv BRIK kommuner har viden

om, at idrætsdeltagelsen i kommunen er steget i væsentlig grad efter 2011. De andre kommuner har ikke viden om, hvorvidt idrætsdeltagelsen er steget som følge af BRIK-projekterne.

Evalueringen konkluderer, at BRIK-initiativet særligt har haft betydning i forhold til at inspirere til udarbejdelse eller revidering af de deltagende kommuners overordnede idrætspolitik og i forhold til at iværksætte nye breddeidrætsiltag. Desuden at det har medført større politisk interesse for og en større eller mindre stigning i de afsatte driftsmidler til breddeidrætsområdet efter 2011.

I forhold til videnspredning fra de 14 BRIK- og IFA-kommuner til de andre 84 kommuner viser evalueringen, at den er begrænset og primært har fundet sted på de tre breddeidrætskonferencer, som blevet afholdt i 2011, 2012 og 2016.

Vedrørende fremadrettet læring viser evalueringen på overordnet niveau, at det ser ud til at kunne betale sig at lave en målrettet indsats på breddeidrætsområdet. Den branding, som titlen breddeidrætskommune har givet, den opmærksomhed det konkrete arbejde med at gennemføre projekterne, og de resultater der er skabt, ser ud til at have medført et væsentligt større politisk fokus på idrætsområdet, herunder øgede bevillinger til området i de deltagende kommuner – og på længere sigt forhåbentligt flere aktive borgere.

Mere projektnært er læringen, at såfremt man gerne vil have bedre resultater og virkninger af de enkelte projekter er der tre vigtige læringspunkter:

1. Det har stor betydning for succes af projektarbejdet, i hvilken grad centrale aktører har viden om, erfaring med og fokus på projektledelse, herunder har kendskab til og anvender veludviklede projektledelsesmetoder og -værktøjer.
2. Det er en fordel forud for projektarbejdet at have et indgående kendskab til den udfordring, som projektet skal løse, og at holde fokus på at løse denne udfordring; det vil sige have fokus på at leve op til projektets formål i alle såvel planlægnings- som implementeringsfaser af projektet. Desuden er det en fordel på forhånd at kende til evt. andre indsatser eller projekter på feltet, så kommunen undgår at skulle "konkurrere" om projektdeltageres og målgruppens gunst.
3. Det er en forudsætning både for løbende at kunne følge op på, hvordan det går med at nå projektets mål, og for at kunne foretage en bagudrettet evaluering af resultater og virkninger, at der er fastsat relativt klare målbare mål og tilrettelagt en proces, der sikrer tilgængelighed til relevante data.

I rapportens konklusionsafsnit (kapitel 2) er evalueringens resultater uddybet.

1. Indledning

Denne rapport indeholder en sammenfattende analyse af samt konklusioner og læringspunkter fra evalueringen af breddeidrætsinitiativet Idræt for Alle, som TSE Consulting i samarbejde med Lotte Grünbaum Consulting (konsulentteamet) har gennemført for Kulturministeriet og Nordea-fonden.

1.1 Baggrund

I 2009 offentliggjorde Kulturministeriet Breddeidrætsudvalgets rapport, hvor udvalget gav 42 konkrete forslag til forbedring af befolkningens muligheder for at deltage i idræt og motion.¹ Efter offentliggørelsen af rapporten udbød Kulturministeriet og Nordea-fonden en pulje, hvor danske kommuner kunne søge støtte til at realisere Breddeidrætsudvalgets forslag. Udgangspunktet for puljen var, at de syv udvalgte breddeidrætskommuner (Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Gentofte, Køge, Slagelse, Varde og Viborg Kommune) i 2010 og 2011 skulle afprøve en række projekter/initiativer med det formål at inspirere andre danske kommuner til en breddeidrætsindsats, hvor de gjorde brug af erfaringerne fra breddeidrætskommunerne.

På baggrund af erfaringerne fra de første breddeidrætskommuner iværksatte Kulturministeriet og Nordea-fonden i 2013 et nyt breddeidrætsinitiativ, hvor syv nye breddeidrætskommuner (Aabenraa, Aarhus, Gribskov, Høje-Taastrup, Mariagerfjord, Roskilde og Thisted Kommune) blev udvalgt til at gennemføre en række projekter fra 2014 til 2016.

I hver af de to runder støttede Kulturministeriet og Nordea-fonden initiativet med 20 mio. kr., og de syv kommuner medfinansierede med over 20 mio. kr. Den samlede projektsum udgjorde således over 80 mio. kr. for begge runder af breddeidrætsinitiativerne.

De syv kommuner har hver for sig gennemført deres projekter, men har også været knyttet sammen gennem deltagelse i syv ERFA møder, hvor de har drøftet projekternes udfordringer og succesoplevelser med hinanden og konsulentteamet, der har faciliteret ERFA møderne.

I januar 2016 blev der afholdt en national midtvejskonference, hvor foreløbige resultater fra initiativet blev drøftet, og hvor de involverede kommuner fremviste og drøftede eksempler på idræts- og motionsaktiviteter med kommuner fra hele landet. Som afslutning på initiativet afholdes endnu en national konference i april 2017, hvor blandt andet evalueringresultaterne fra denne rapport vil blive præsenteret. De syv breddeidrætskommuner fra 2014 til 2016 vil på slutkonferencen drøfte deres projekters aktiviteter og resultater med andre kommuner og repræsentanter fra idrættens verden m.fl.

¹ Kulturministeriet, Idræt for alle, Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse, 2009

1.2 Evalueringens formål

Kulturministeriet og Nordea-fonden har i opdraget for evalueringen af breddeidrætsinitiativet bedt om, at evalueringen undersøger:

1) I hvilket omfang breddeidrætsinitiativet har levet op til målsætningen om,

- at aktivere udvalgte kommuner til at tænke nyt og udvikle nye tilbud
- at projekterne i de udvalgte kommuner har inspireret og givet ideer til landets andre kommuner
- at der på disse to punkters baggrund er flere, der er blevet aktiveret til at dyrke idræt.

2) Hvilke forhold, der kan identificeres som værende henholdsvis fremmende eller hæmmende for målopfyldelsen

3) Muligheder for en fremadrettet konkret anvendelse af læring og viden fra det samlede initiativ, herunder så vidt muligt fremhævelse og videreformidling af konkrete vellykkede projekter, der kan inspirere andre kommuner til lignende projekter og inspirere idrætsorganisationer m.fl.

Opdraget indebar, at evalueringen primært skulle tage udgangspunkt i dybdegående evalueringer af udvalgte breddeidrætsprojekter, men at der også skulle kigges på tværs af de i alt 37² projekter, der tilsammen udgør Idræt for Alle.

Desuden ønskede Kulturministeriet og Nordea-fonden, at der skulle inddrages erfaringer fra de kommuner (Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Gentofte, Køge, Slagelse, Varde og Viborg), der var breddeidrætskommune fra 2010 til 2011.

Det har været en præmis, at Kulturministeriet og Nordea-fonden har ønsket en evaluering med stort fokus på at uddrage læring af de igangsatte projekter, men at evalueringen også skulle involvere drøftelser om målopfyldelse, herunder om planlagte aktiviteter er gennemført, og i hvor høj grad kommunerne har opfyldt de konkrete mål og formål.

² Kulturministeriet og Nordea-fonden udvalgte syv kommuner med i alt 38 projekter. Et af projekterne blev lagt sammen med et andet projekt, hvorfor antallet af projekter er angivet til at være 37 projekter.

1.3 Metode

Evalueringen bygger på fire delanalyser:

- 1) Dybdegående evalueringer af 14 udvalgte IFA-projekter
- 2) Tværgående analyse af de 14 udvalgte IFA-projekter
- 3) Analyse af hvilke faktorer, der har været henholdsvis hæmmende og fremmende for projekternes succes på tværs af alle 37 IFA-projekter
- 4) Analyse af forankring og spredning af erfaringerne fra IFA og det første breddeidrætsinitiativ (BRIK)

Delanalyser

I dette afsnit introducerer konsulentteamet kort den metode og de spørgsmål, som hver af de fire delanalyser har taget udgangspunkt i.

1. Dybdegående evaluering af 14 udvalgte IFA-projekter

Den dybdegående evaluering af de 14 udvalgte IFA-projekter er lavet som et multipelt casestudium på baggrund af 14 individuelle casestudier. Casestudiet som metode er valgt, fordi det giver mulighed for at udforske, vurdere og formidle resultaterne af de enkelte projekter på en måde, der tager højde for deres individuelle særpræg og rammevilkår. Samtidig anvender vi evalueringsteori, så casestudiet bliver en ramme for en fælles evalueringsmetode, der stringent for alle projekterne undersøger, hvordan det er gået både med hensyn til proces og målopfyldelse.³ Herunder hvad projekterne har medført af virkninger og læring. For at styrke casestudiernes argumentationskraft, har vi anvendt flere forskellige datakilder.

Af opdraget fra Kulturministeriet og Nordea-fonden fremgår det, at der skulle udvælges minimum ét projekt fra hver kommune, og at projekterne skulle være "... forskellige i forhold til målgrupper, metode, mål etc." For at sikre repræsentativitet blandt alle 37 projekter blev følgende kriterier for udvælgelse af de 14 casestudier valgt:

³ Evalueringerne af de 14 cases har taget udgangspunkt i den teori om forandring, der har ligget bag projektet. Med forandringsteori forstår vi den forestilling projektet har haft om, hvilke instrumenter (aktiviteter), der skal til for at nå et overordnet formål (målt i virkninger) via konkrete mål (målt som resultater). Vi har først skabt overblik over, hvilken forandringsteori projekterne har haft. Dernæst har vi vurderet, i hvor høj grad projekterne er lykkedes både med de enkelte led i forandringsteorien og med at skabe en slags kædereaktion fra igangsættelse af aktiviteter til opnåelse af forventede resultater, der skaber den ønskede længerevarende virkning.

1. Projektets økonomi
2. Organiseringsform (organiseret <-> selvorganiseret)
3. Spredning på fokusområderne i Breddeidrætsudvalgets rapport⁴
4. Målgruppe
5. Den anvendte metode
6. Samarbejdspartnere
7. De fastlagte mål

De 14 casestudier er gennemført og formidlet ud fra de samme fem evaluerende spørgsmål:

- 1) Hvad er formål, mål og delmål for projektet?
- 2) Hvilke aktiviteter havde projektet planlagt, og hvordan er det gået med implementering af dem?
- 3) I hvilken grad har projektet levet op til egne mål og delmål – dvs. i hvilken grad er projektet lykkedes med at skabe de ønskede resultater?
- 4) Hvilke virkninger er der af projektet ift. projektets eget formål og IFAs formål om, at projekterne skulle være nytænkende og skabe flere aktive borgere?
- 5) Hvilken læring og inspiration kan der udledes af projektet?

2. Tværgående analyse af de 14 udvalgte IFA-projekter

I den tværgående analyse af de 14 udvalgte projekter har vi sammenfattet, hvad der kan konkluderes på tværs af de 14 projekter i forhold til følgende tre evalueringsspørgsmål:

- 1) I hvilken grad har projekterne samlet set levet op til mål og delmål?
- 2) I hvilken grad er der opnået de ønskede virkninger af projektet, herunder hvilke virkninger er der samlet set i forhold de 14 projekters egne formål og med hensyn til IFAs formål om, at projekterne skulle være nytænkende og skabe flere aktive borgere?
- 3) Hvilken læring og inspiration kan der udledes på tværs af projekterne?

⁴ De fem overordnede fokusområder i Breddeidrætsudvalgets rapport var: Idræt for børn og unge, Idræt for socialt udsatte og idrætssvage grupper, Faciliteter – udvikling og anvendelse, Idræt i planlægningen, Motion og idræt på og for arbejdspladsen.

3. Analyse af hæmmende og fremmende forhold på tværs af alle 37 IFA-projekter

I den tværgående analyse af alle IFA-projekterne er det undersøgt, hvad vi kan sige om målopfyldelse og barrierer for denne. Evalueringsspørgsmålene til denne del af analysen har været:

1) Hvad oplever kommunerne især har været fremmende for målopfyldelse og positive virkninger?

2) Hvad oplever kommunerne især har været hæmmende for målopfyldelse og positive virkninger af projektet?

3) Hvilke gennemgående læringstemaer er der med hensyn til at opnå succes på tværs af alle IFA-projekter?

4. Videreførelse, forankring og spredning af erfaringer fra henholdsvis IFA- og BRIK-projekter

I den fjerde delanalyse er det undersøgt, hvordan forankringen af breddeidrætsprojekterne i både 1. runde (66 BRIK-projekter) og 2. runde (37 IFA-projekter) er blevet sikret, efter projektperioden er afsluttet. Desuden er det undersøgt, hvordan erfaringerne fra BRIK-kommunerne i 1. runde har spredt sig til IFA-kommunerne i 2. runde, og hvordan erfaringerne fra begge runder har spredt sig til de andre 84 kommuner.

Datakilder

Evalueringen er gennemført ved hjælp af følgende datakilder:

Gældende for alle delanalyser:

- Dokumentstudier af kommunernes ansøgninger

Gældende for delanalyse 1 og 2 vedrørende de 14 udvalgte projekter

- Skriftlig dokumentation i form af projektansøgninger
- Spørgeskema vedrørende aktiviteter, målopfyldelse, forankring og læring
- Personlige interviews med projektledere for de udvalgte IFA-projekter
- Personlige interviews med eventuelle projektmedarbejdere for de udvalgte IFA-projekter
- Personlige interviews med overordnede projektansvarlige for IFA-kommuner
- Fokusgruppemøder med repræsentanter for målgruppen for de udvalgte IFA-projekter

Gældende for delanalyse 3 vedrørende tværgående analyse af alle 37 IFA-projekter:

- Spørgeskema for alle delprojekter

Gældende for delanalyse 4 vedrørende analyse af videreførelse, forankring og spredning af erfaringer fra BRIK og IFA:

- Spørgeskema til andre 84 kommuner⁵
- Personlige interview med syv repræsentanter fra andre 84 kommuner
- Spørgeskema til de syv BRIK-kommuner
- Oversigt over de syv BRIK-kommuners 66 gennemførte projekter
- Personlige interview med en repræsentant for hver BRIK-kommune
- 2 fokusgruppemøder med deltagelse af projektledere fra IFA-kommuner og repræsentanter fra BRIK-kommuner

1.4 Evalueringens indhold og læsevejledning

Den samlede evaluering består af to delrapporter: Delrapport 1 og delrapport 2.

Denne delrapport 1 indeholder i alt fem kapitler med evaluering af forskellige aspekter på tværs af IFA-projekterne.

Delrapport 2 indeholder resultatet af 14 individuelle projektevalueringer formidlet som case-studier. De 14 individuelle projektevalueringer præsenterer på én gang 14 udvalgte projekter, og evaluerer i hvor høj grad projekterne er lykkedes, og hvad andre kan lære af det enkelte projekt. Delrapport 2 er med andre ord for de læsere, der på et detaljeret niveau ønsker at opnå viden, læring og inspiration fra de 14 projekter.

Delrapport 1 har som nævnt fem kapitler.

Dette kapitel 1 redegør for baggrunden for etableringen af IFA og for opdraget for evalueringen og for evalueringens metode og opbygning.

Kapitel 2 gennemgår evalueringens hovedkonklusioner og svarer dermed på de overordnede spørgsmål, som evalueringens opdrag stillede.

Kapitel 3 danner med udgangspunkt i delrapport 2 en tværgående analyse og undersøger implementeringen og resultaterne på tværs af de 14 udvalgte IFA-projekter. Resultaterne holdes både op mod projekternes egne og de overordnede formål fra IFA-programmet.

⁵ 56 ud af de 84 kommuner besvarede spørgeskemaundersøgelsen, og svarprocenten var derfor 67 %.

Kapitel 4 præsenterer de fremmende og hæmmende faktorer, som IFA-kommunerne har oplevet i forbindelse med gennemførelsen af alle 37 projekter. Kapitlet præsenterer desuden de væsentligste tværgående læringstemaer, herunder hvilke punkter kommunerne vurderer som det bedste ved de gennemførte projekter.

Kapitel 5 analyserer videreførelsen og forankringen af 37 IFA- og 66 BRIK-projekter. Herunder svarer afsnittet på, i hvilket omfang der har været videreførelse og forankring af læring og viden mellem BRIK- og IFA-kommunerne og mellem breddeidrætsinitiativet som helhed og landets andre 84 kommuner.

2. Evalueringens konklusioner

2.1 Har IFA skabt nytænkning og flere aktive borgere?

Der er ikke noget entydigt svar på, hvilke resultater og virkninger IFA-programmet har skabt i forhold til programmets overordnede mål og formål.

IFA-programmet omfatter i alt 37 meget forskellige projekter gennemført i syv kommuner med forskellige udgangspunkter og rammevilkår. Det er konsulentteamets vurdering, at alle de involverede kommuner har lagt et stort stykke arbejde i at udvikle og gennemføre deres projekter. Projekternes planlagte aktiviteter er i høj grad gennemført eller tilpasset ændrede forhold. Der er dog stor forskel på, i hvor høj grad projekterne er lykkedes med at skabe de resultater og opnå de virkninger, der i udgangspunktet var ønsket. Nogle projekter har skabt meget gode resultater og andre har måtte erkende, at projektet ikke har kunnet lykkes.

De konklusioner, der fremgår neden for, er draget på tværs af hele IFA-programmet. De konklusioner, der fremgår af de 14 individuelle evalueringer af udvalgte projekter (se delrapport 2), er en anden vigtig indfaldsvinkel til at opnå indsigt i de konkrete resultater, virkninger og mulig forankring, som IFA-programmet har skabt. For eksempel afprøvede mange af projekterne ideer og aktiviteter, der var nye i en lokal sammenhæng, men ikke nødvendigvis var det på landsplan.

Med hensyn til IFAs mål om at skabe *nytænkning og inspiration til andre kommuner* inden for breddeidræt:

Samlet set vurderer konsulentteamet, at opfyldelsen af IFAs overordnede mål om, at projekterne skulle være nytænkende og inspirere andre kommuner i nogen grad er opfyldt.

Således vurderer vi,

- at cirka en tredjedel af projekterne har skabt nye konkrete koncepter for breddeidræt og motion, som det vil være muligt direkte at overføre til brug i andre sammenhænge
- at cirka to tredjedele af projekterne har udviklet nye konkrete ideer og viden, som det er muligt direkte at overføre til brug i andre sammenhænge
- at cirka en tredjedel af projekterne allerede nu er involveret i processer, der vedrører inspiration primært til andre aktører i egen kommune, men også til andre kommuner og f.eks. til de landsdækkende idrætsorganisationer

- at flere af de projekter, der ikke har udviklet konkrete koncepter eller ideer, der er direkte overførbare, ser ud til at have skabt en læring, som vil kunne bruges i kommunen selv eller af foreninger og forvaltninger i andre kommuner blandt andet til at undgå at gentage tiltag, der ikke har skabt resultater eller positiv virkning.

Det betyder, at ca. to tredjedele af projekterne ikke har skabt nye overførbare koncepter, og at ca. en tredjedel ikke har skabt ny overførbar viden eller ideer, og at to tredjedele af projekterne endnu ikke har inspireret andre kommuner.

Der er eksempelvis skabt nye konkrete og overførbare koncepter, der retter sig mod at øge aktiviteten blandt disse målgrupper:

- 1) Overvægtige børn
- 2) Elever på erhvervsskoler
- 3) Elever i folkeskolen
- 4) Piger og kvinder med anden etnisk oprindelse end dansk
- 5) Børn og unge

Herudover har projekterne også skabt overførbar viden og ideer til disse målgrupper:

- 1) Særligt udsatte borgere (f.eks. i forebyggelses- eller genoptræningshold og unge kontanthjælpsmodtagere)
- 2) Fysisk og psykisk udfordrede borgere
- 3) Seniorer
- 4) Travle børnefamilier
- 5) Borgere generelt

Med hensyn til at opnå formålet at få *flere aktive borgere* er det vurderingen, at alle IFA-projekter har formålet at aktivere nogle borgere, og at ca. halvdelen af projekterne har aktiveret borgere, der tidligere var inaktive.

Der er stor forskel på, hvor mange borgere der er blevet aktiveret i de enkelte projekter. Nogle projekter har haft en meget bred målgruppe og/eller har sigtet mod at aktivere mange borgere og har aktiveret flere tusinde borgere. Andre projekter har haft en snæver målgruppe og/eller har været mere optaget af at afprøve eller udvikle en metode end at aktivere borgere og har måske kun aktiveret 75 borgere.

Der eksisterer ikke et tilstrækkeligt talmateriale på tværs af projekterne, og projekterne varierer meget i antal af aktiverede. Derfor er det ikke muligt at estimere et samlet antal, hverken

for hvor mange inaktive borgere eller borgere generelt, der er blevet aktiveret i IFA- projekterne.

Det er for konsulentteamet dog tydeligt, at:

- Det er en vanskelig opgave at skabe øget idræts- og motionsaktivitet – især blandt fysisk inaktive grupper af borgere
- De 37 gennemførte projekter har medført, at væsentligt flere borgere er blevet aktiveret i de syv IFA-kommuner, end hvis IFA ikke var gennemført
- En gruppe af borgere, der tidligere var inaktive, har afprøvet idræts- og motionsaktiviteter og er blevet introduceret til og nogle fastholdt i foreningslivet
- Der er mange endnu uindfrie potentialer for forankring af den viden og de koncepter og ideer, som IFA-projekterne har skabt - og dermed potentialer for at skabe flere aktive borgere på længere sigt.

2.2 Hvilke forhold har været fremmende og hæmmende for IFAs succes?

Af evalueringens resultater fremstår det, hvilke forhold der især har haft fremmende og hæmmende betydning for, hvor succesfulde IFA-projekterne har været.

Fremmende forhold

Det mest gennemgående forhold, der ser ud til at have fremmet projekternes succes målt på resultater og virkninger, er projektlederens og -deltagerens viden og kompetencer med hensyn til:

1. Projektledelse – brug af veludviklede metoder og værktøjer
2. Genstandsfeltet, herunder koblingen mellem målgruppens behov og forhold vedrørende idræt og motion

Derudover ser det ud til, at det har haft stor positiv betydning, når der har været et godt samarbejde mellem de involverede aktører, både i og uden for den kommunale forvaltning. Desuden har det haft en positiv betydning, når der har været en god økonomi i projekterne, og når nøglepersoner er blevet fastholdt i projektet.

For projektledere og deltagere har det været særligt motiverende, og derfor sandsynligvis også fremmende for fastholdelse af fokus og engagement i projekterne, når det er lykkedes at skabe:

3. Ejerskab og engagement hos og fællesskab med frivillige
4. Fællesskab og samarbejde på tværs af forvaltning(er), foreninger og borgere
5. Gejst, glæde, interesse og tilfredshed hos deltagere fra målgruppen
6. Øget politisk bevågenhed, fokus på bevægelse og nye muligheder

Hæmmende forhold

Projekterne har på forskellig måde og i forskellig grad været udfordret både med hensyn til at levere de planlagte resultater og især med hensyn til at leve op til både deres egne og IFAs overordnede formål.

Årsagerne til, at projekter ikke har nået de forventede resultater og virkninger er typisk følgende forhold:

1. Usystematisk projektledelse, der blandt andet har resulteret i, at der ikke er etableret et tilstrækkeligt vidensgrundlag for projekterne, begrænset eller for sen inddragelse af relevante aktører på området, uklar arbejds- og rollefordeling blandt involverede parter samt ikke mindst fravær af metoder til at følge op på resultater. Især er der problemer med at redegøre for graden af opfyldelse af kvantitative mål.
2. Begrænset kendskab til og faglig viden om særligt inaktive målgrupper og deres behov, og begrænsede muligheder for at kommunikere med dem – med deraf følgende udfordringer med at målrette og skræddersy idræts- og motionsaktiviteterne til de særlige målgrupper
3. Udfordringer med at rekruttere, aktivere og fastholde målgruppen. Det drejer sig i mange tilfælde om, at det er svært at rekruttere og fastholde ikke bare slutmålgruppen, herunder især de idrætssvage målgrupper. Det er også svært at engagere og skabe ejerskab hos frivillige og foreninger, der har været målgruppe for f.eks. samarbejde og kompetenceudvikling, så de kunne arbejde med aktivering af slutmålgruppen. Desuden har frivillige foreninger ikke nødvendigvis kompetencer og/eller interesse i at løfte sociale opgaver
4. Oplevelsen af at skulle arbejde ud fra projektansøgninger, der var blevet til i hast. Mange kommuner oplevede, at tidsfristen for at udarbejde en ansøgning om at blive breddeidrætskommune var for kort

5. At skulle samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger
6. At mange aktører i projektperioden har konkurreret om folkeskolernes gunst i forhold til at samarbejde om projekter til implementering af folkeskolereformen
7. At skulle leve op til regler vedrørende udvikling, tilbud om og benyttelse af faciliteter
8. Udskiftning af projektmedarbejdere. Nogle projekter har skiftet projektleder to til tre gange i løbet af projektperioden.

2.3 Hvilken forankring har BRIK- og IFA-projekterne skabt?

I hvilket omfang er IFA-projekterne blevet forankret?

Med forbehold for, at det er vanskeligt at vurdere, hvor mange projekter der vil blive videreført så kort tid efter projektperiodens ophør, vurderer konsulentteamet i forhold til *videreførelse* af projekterne:

- at 33 ud af de 37 projekter i nuværende eller let revideret form vil blive videreført i *egen* kommune efter projektperiodens ophør
- at videreførelsen i *egen* kommune i særlig grad vil finde sted gennem projektets nuværende samarbejdspartnere. Et af udvælgelseskriterierne i ansøgningsprocessen var, i hvilket omfang projekterne ville blive udført i samarbejde/partnerskab med andre aktører (som f.eks. skoler eller idrætsforeninger). De syv kommuner har derfor fra start haft fokus på, at projektet skulle realiseres i et samarbejde med andre aktører
- at ud af 37 projekter vil ni projekter i større eller mindre omfang blive videreført i *andre* kommuner. Selvom IFA-kommunerne mener, at ca. to tredjedele af projekterne har udviklet nye konkrete ideer og viden, som det er muligt direkte at overføre til brug i andre sammenhænge, så har kommunerne kun i mindre grad haft fokus på at sikre en konkret videreførelse af projekterne i andre kommuner.

I forhold til den bredere betydning af *forankring* (f.eks. gennem nye projekter, kommunens idrætspolitik, øget fokus på breddeidræt) af IFA-kommunernes projekter vurderer vi,

- at 26 ud af de 37 projekter i stort omfang vil blive *forankret* i *egen* kommune. Forankringen vil primært finde sted i form af inspiration og læring for kommende breddeidrætsprojekter og gennem øget fokus på breddeidræt i kommunerne

- at 22 ud af de 37 projekter har et *potentiale* til at blive forankret i andre kommuner, da de indeholder lærerige erfaringer, som andre kommuner kan drage nytte af. Som det nævnes i næste afsnit er der dog en række forhold, der kan hindre at andre kommuner faktisk gør brug af IFA-kommunernes erfaring.

I hvilket omfang er BRIK-projekterne blevet forankret?

I forhold til *videreførelse* af de 66 *BRIK-projekter* ca. fem år efter projektperiodens afslutning konkluderer konsulentteamet,

- at cirka halvdelen af projekterne har aktiviteter, der (i større eller mindre grad) stadig er i gang i BRIK-kommunerne, og for cirka en fjerdedel af projekterne er ingen af projekternes aktiviteter i gang i *egen* kommune fem år efter projektperiodens afslutning
- at kun én af BRIK-kommunerne har viden om, at idrætsdeltagelsen i kommunen som følge af BRIK-projekterne i væsentlig grad er steget efter 2011. De andre kommuner har ikke tilgængelig viden om, hvorvidt idrætsdeltagelsen er steget som følge af BRIK-projekterne
- at BRIK-kommunerne efter fem år har vanskeligt ved at svare på, i hvilket omfang projekterne er blevet videreført i *andre* kommuner. Kommunerne har dog viden om, at fire ud af de 66 projekter i dag er i gang i andre kommuner.

I forhold til den bredere betydning af forankring af BRIK-projekterne vurderer vi,

- at resultaterne og erfaringerne fra BRIK-projekterne har haft særlig betydning i forhold til at inspirere til udarbejdelse eller revidering af den enkelte kommunes overordnede idrætspolitik. Desuden har resultaterne og erfaringerne været væsentlige i forbindelse med realiseringen af nye breddeidrætstiltag, som kommunen har iværksat efter projektperiodens afslutning
- at for størstedelen af de syv kommuner har BRIK-projekterne givet større politisk interesse for breddeidrætsområdet efter 2011. For enkelte kommuner har der på nogle områder efterfølgende været mindre politisk interesse
- at for størstedelen af BRIK-kommunerne har deres deltagelse i BRIK-projekterne også betydet en større eller mindre stigning i de afsatte driftsmidler til breddeidrætsområdet.

Hvordan har erfaringerne spredt sig fra BRIK- til IFA-kommuner?

I forhold til spørgsmålet om, hvordan og i hvilket omfang erfaringerne fra BRIK-kommunerne har spredt sig til IFA-kommunerne, er det vores vurdering,

- at erfaringerne i meget begrænset omfang er blevet spredt fra BRIK- til IFA-kommunerne. Der er kun få BRIK-kommuner, der har været i kontakt med IFA-kommunerne med det formål at udveksle erfaringer om at gennemføre breddeidrætsprojekter
- at den kontakt, som har fundet sted, ikke grundlæggende skyldtes kommunernes status som tidligere eller nuværende breddeidrætskommune, men mere på grund af kommunernes viden og erfaring inden for et specifikt område (som f.eks. halområdet og åben skole). Desuden lå de kommuner, som havde kontakt, i geografisk nærhed af hinanden, hvilket de interviewede kommuner tillagde betydning i forhold til kommunalpolitikernes velvillighed til at godkende et nyt tiltag på idrætsområdet. Politikerne har ofte et mere indgående kendskab til nabo- eller nærliggende kommuner, og de kan derfor spejle sig f.eks. størrelsesmæssigt og/eller demografisk i disse kommuner
- at BRIK- og IFA-kommunerne i udgangspunktet meget gerne ville og klart kunne se relevansen af at vidensdele om erfaringerne fra at være breddeidrætskommune og gerne tidligt i (ansøgnings)processen. Hvis kommunerne skulle konkurrere om de samme puljemidler, ville velvilligheden dog være mere begrænset
- at der ikke i forbindelse med ansøgningsprocessen var lagt op til, at der skulle vidensdeles fra BRIK-kommunerne – udover den vidensspredning, der fandt sted på de to breddeidrætskonferencer i 2011 og 2012
- at vidensdeling og -spredning i danske kommuner generelt foregår på lokalt plan og i de bestående personlige og/eller regionale netværk samt på de mange konferencer, som jævnligt afholdes inden for breddeidrætsområdet.

Hvordan har erfaringerne fra BRIK- og IFA-kommunerne spredt sig til de andre 84 kommuner?

Konsulentteamet har undersøgt, i hvilket omfang erfaringerne fra de 14 BRIK- og IFA-kommuner har spredt sig til de andre 84 danske kommuner.

På baggrund af undersøgelsens resultater vurderer vi,

- at vidensspredningen mellem de andre 84 kommuner og de 14 BRIK- eller IFA-kommuner hovedsageligt har fundet sted på de tre breddeidrætskonferencer, som blev afholdt i 2011, 2012 og 2016⁶, og hvor de deltagende kommuner generelt var tilfredse med konferencerne, og den vidensspredning der fandt sted
- at vidensspredningen uden for konferencerne kun har fundet sted i meget begrænset omfang. Således har mellem to tredjedele til tre fjerdedele af de andre kommuner kun i mindre grad eller slet ikke vidensdelt med en BRIK- eller IFA-kommune. Kun mellem 1 % og 4 % af de andre 84 kommuner har i stor udstrækning vidensdelt med de 14 breddeidrætskommuner
- at blandt de andre kommuner, der har planer om at igangsætte nye projekter eller aktiviteter på breddeidrætsområdet i de kommende år, er det kun få kommuner, som er inspireret af projekter i de 14 tidligere breddeidrætskommuner
- at den begrænsede vidensspredning uden for konferencerne fra BRIK- og IFA-kommunerne til de andre 84 kommuner primært skyldes, at breddeidrætsinitiativet blot er et blandt mange andre initiativer på breddeidrætsområdet, som har fokus på kommunerne. Gennem de seneste år har kommunerne således oplevet en stor og stigende interesse fra f.eks. DIF, DGI, DBU, Idan, SDU og Dansk Skoleidræt om at deltage i (samarbejds)projekter på breddeidrætsområdet.

2.4 Fremadrettet læring fra BRIK- og IFA-projekterne

Den fremadrettede læring kan først og fremmest sammenfattes i to overordnede typer af erfaring, som IFA-projekterne har haft. Disse typer af erfaring er samtidig kendetegnet ved, at de projekter, som bedst lever op til egne og IFAs mål og formål, er projekter, der i højere grad end de øvrige lever op til disse to overordnede læringspunkter⁷:

1. Det har stor betydning for projektarbejdet, i hvilken grad centrale aktører har viden om, erfaring med og fokus på projektledelse. Allerede i planlægningsfasen er der behov for, at der bliver taget stilling til relevansen af at anvende discipliner som f.eks. målgruppe-, interessent- og behovsanalyse, pilottest, projektbeskrivelse, milepæle, projektorganisering, målformulerings- og målopfyldningsværktøjer i projektet. Det har

⁶ Samlet for de tre konferencer har repræsentanter fra 62 forskellige danske kommuner deltaget i konferencerne.

⁷ De overordnede læringspunkter for IFA-programmet kan synes som relativt generiske projektledelsesbefalinger. Det er imidlertid vurderingen, at det netop især er begrænset brug af en veludviklet tilgang til projektarbejde, der har hæmmet IFA-projekterne.

naturligvis også betydning i hvilket omfang, der er tid og midler til dette vigtige arbejde. Ligeledes er det en stor fordel, hvis der i projektarbejdets implementeringsfaser arbejdes bevidst med veludviklede projektledelsesmetoder og -værktøjer

2. Det er en fordel forud for projektet at have et indgående kendskab til den udfordring, som projektet skal løse, og at holde fokus på at løse denne udfordring; det vil sige have fokus på at leve op til projektets formål i alle såvel planlægnings- som implementeringsfaser af projektet. Herunder er det en fordel på forhånd at kende til evt. andre indsatser eller projekter på feltet, så kommunen undgår at skulle "konkurrere" om projektdeltageres og målgruppens gunst.

Spørgsmålet om at måle succesen af en indsats, er et så centralt forhold, der går på tværs af begge læringspunkter, og som derfor fortjener et særligt selvstændigt læringspunkt i forhold til fremadrettede breddeidrætsaktiviteter:

3. Det er en forudsætning både for løbende at kunne følge op på, hvordan det går med at nå projektets mål, og for at kunne foretage en bagudrettet evaluering af resultater og virkninger, at der er fastsat klare målbare mål og tilrettelagt en proces, der sikrer tilgængelighed til relevante data⁸.

Endelig ønsker konsulentteamet at fremhæve et *fjerde* læringspunkt fra evalueringen – den overordnede betydning, som IFA har haft for de deltagende kommuner. Idræts- og kulturområdet er traditionelt ikke blandt de centrale forvaltningsområder i de danske kommuner sammenlignet med de større områder som skole-, daginstitutions- og ældreområdet. For en række af kommunerne (og særligt for de mindre kommuner) har IFA-projektet betydet, at breddeidrætsområdet i væsentligt større omfang end tidligere er blevet 'sat på den politiske dagsorden'. I kraft af den branding, som titlen breddeidrætskommune har givet, og i kraft af arbejdet med at gennemføre projekterne, og de resultater projekterne har skabt, har for en række af kommunerne medført et væsentligt større politisk fokus på idrætsområdet.

Som det var tilfældet for størstedelen af BRIK-kommunerne, har IFA for flere IFA-kommuner også betydet, at breddeidrætsområdet har fået øgede driftsmidler. Eksempelvis er bemanningen på idræts- og fritidsområdet for en af kommunerne blevet øget fra to årsværk til fire årsværk som funktion af kommunens resultater fra deres projekter.

⁸ Dette kan involvere såvel kvantitative som kvalitative mål og vil nødvendiggøre en form for dokumentationsmetode, der dog ikke behøver at være meget omfattende.

3. Tværgående analyse af de 14 udvalgte IFA-projekter

I dette kapitel analyserer konsulentteamet på tværs af de 14 casestudier af de 14 udvalgte IFA-projekter med henblik på at vurdere:

1. Hvordan det er gået med kommunernes implementering af projekterne
2. Hvordan det er gået ift. at nå egne formål og IFAs formål om at få flere aktive borgere
3. Hvordan det er gået ift. IFAs mål om, at projekterne skulle være nytænkende og inspirere andre kommuner
4. Hvilken læring der er på tværs af de 14 projekter

3.1 Hvordan er det gået med implementering af projekterne?

Tabel 3.1 viser, i hvilket omfang de 14 projekter har gennemført de planlagte aktiviteter og har nået projektets del- og hovedmål.

Tabel 3.1: Projekternes implementering

Projekt	Har gennemført planlagte aktiviteter?	Har nået egne del- og hovedmål?
Aabenraa i Bevægelse	Ja, i høj grad	I nogen grad
Aktiv Ferie	Ja, i høj grad	Ja, i høj grad Rapportering dog uklar for et hovedmål
Bevægelse på Erhvervsskoler	Ja, alle	I høj grad
Den Blå Rambla	Ja, i høj grad	I høj grad
Etniske Piger	Ja, alle	I høj grad
Fitness i det Fri	Ja, og mere til for at tilpasse sig målgruppen	Ja størstedelen og med justeringer, jf. aktivitetstilpasning
Foreningerne ind i Folkeskolen	Ja, alle	Ja, i meget høj grad
Foreningen i Skolen	Ja, i høj grad	I nogen grad
Gribskov Leger	I nogen grad Har bl.a. ændret på hvilke faciliteter projektet kunne udvikle for at overholde sikkerhedsregler, og der er andre ting, der ikke var opbakning til	I nogen grad Projektets resultater er påvirket af forsinkelser
Gribskov Ruller	Ja, i høj grad	I nogen grad Projektet havde mange delaktiviteter med forskellig grad af resultater og nogle mål, som der ikke er målt på

Projekt	Har gennemført planlagte aktiviteter?	Har nået egne del- og hovedmål?
Inklusion af fysisk og psykisk Handicap-pede	I nogen grad. Der er gennemført en række aktiviteter, men aktiviteterne for målgruppen har fundet sted i et meget begrænset omfang i regi af idrætsforeninger	I mindre grad Der har været væsentlige udfordringer med at nå de fastlagte konkrete mål
Lokal Motion	I nogen grad Undlod at gennemføre aktiviteter, der ikke kunne opnås interesse for i målgruppen	I mindre grad Projektet har ikke formelt set målt i forhold til egne mål - hverken om antal deltagere eller om forbedring af fysisk tilstand blandt deltagere i aktiviteter. Den samlede vurdering er, at opfyldelsen af målene er begrænset
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser	Ja, i høj grad	I nogen grad Der er uddannet lidt mere end 2/3 af de planlagte sundhedsambassadører, og de har alle igangsat aktiviteter på de i alt 52 arbejdspladser, de er ansat på. Hvor mange, der er aktiveret, og hvor meget er dog uklart på grund af manglende data
Videreudvikling af Hal-hjernerne	Ja og mere til, men kun halvdelen af halinspektørerne har færdiggjort deres udviklingsplaner	I nogen grad

Som tabel 3.1 viser, har der på tværs af de 14 projekter for alle projekternes vedkommende været fokus på, og det er stort set gået godt med, at implementere de planlagte aktiviteter. Tre af projekterne har ikke gennemført alle de planlagte aktiviteter, men har gjort noget andet i stedet for, og to projekter har tilføjet aktiviteter til projekterne, udover de planlagte. Både de ændrede og yderligere aktiviteter er blevet gennemført af hensyn til at tilpasse projektet til enten målgruppen eller rammevilkår, og det har haft en positiv betydning for projekterne, at der blev foretaget ændringer.

Med hensyn til at opfylde de mål projektet havde sat er der seks af projekterne, som i meget høj eller høj grad har nået deres mål. Disse projekter er kendetegnet ved at have haft en vellykket og for de flestes vedkommende en relativ stram projektstyring og -ledelse. Desuden har kommunen haft et indgående kendskab til målgruppen og dens behov forud for igangsættelse af projektet.

I den anden ende af skalaen er der to projekter, som langt fra har nået deres oprindelige mål. Begge projekter har på hver deres måde især været påvirket af ikke at have taget udgangspunkt i tilstrækkelig viden om målgruppen, før projektet blev sat i gang.

Mellem disse yderpunkter befinder de øvrige seks projekter sig. Mange delmål og hovedmål er nået, men der er også en del ønskede resultater, der ikke er nået. Årsagerne til den manglende målopfyldelse skyldes primært to forhold: Udfordringer med at rekruttere, aktivere og fastholde målgruppen og usystematisk projektledelse. Den usystematiske tilgang til projektledelse har blandt andet resulteret i, at der ikke er etableret et tilstrækkeligt vidensgrundlag for projektet, begrænset eller for sen inddragelse af relevante aktører på området, uklar arbejds- og rollefordeling blandt involverede parter samt ikke mindst fravær af metoder til at følge op på resultater. Især er der problemer med at redegøre for graden af opfyldelse af kvantitative mål.

Der er således ikke noget enkelt og klart svar på, hvordan det er gået med implementeringen af projekterne. Projekterne har i stort omfang gennemført deres planlagte aktiviteter, og der hvor der er foretaget ændringer, har det gavnet projekterne.

Med hensyn til at leve op til egne mål og skabe de ønskede resultater har nogle få projekter haft en eksemplarisk implementering, den største gruppe har gjort det udmærket, men har haft nogle udfordringer. Et par projekter har været alvorligt udfordret og er ikke kommet i mål.

3.2 Hvordan er det gået med at skabe de ønskede virkninger?

Tabel 3.2 viser hvilke overordnede formål de 14 udvalgte projekter har haft, og hvordan det er gået med at skabe den ønskede virkning.

Tabel 3.2: Projekternes virkning på egne formål

Projekt	Projektets overordnede formål	Har levet op til eget formål
Aabenraa i Bevægelse	At aktivere den andel af borgerne i Aabenraa Kommune, der motionerede for lidt	I mindre grad. Det er uklart, da det har været svært at måle, men det tyder på, at det har været i mindre grad
Aktiv Ferie	At mindske antallet af forenings- og idrætsuvante, herunder børn med overvægtsproblemer på folkeskolens mellemtrin og udskoling, da der i denne gruppe var et stort forenings- og idrætsfrafald	Uvist grundet manglende data. Har skabt flere aktive børn, men uklart i hvor høj grad forenings- og idrætsuvante, herunder overvægtige, er blevet aktiveret

Projekt	Projektets overordnede formål	Har levet op til eget formål
Bevægelse på Erhvervsskoler	At opnå ny viden om forholdet mellem bevægelse i undervisningen og fravær/frafald på erhvervsskoler, for at finde frem til en model til at integrere idræt på erhvervsskoler, der får flere elever på erhvervsskolerne i bevægelse og fastholder dem i deres uddannelse	I høj grad Projektet har opnået den ønskede indsigt i sammenhænge mellem bevægelse og fravær/frafald på erhvervsskoler, har udviklet et nyt koncept og har i den forbindelse aktiveret en stor gruppe af deltagere i projektet
Den Blå Rambla	At skabe øget fysisk aktivitet i den foreningsbaserede idræt langs Brabrand Sø, Aarhus Å og kommunens kyststrækning	I høj grad Der er skabt øget fysisk aktivitet og mere liv og bevægelse i den foreningsbaserede idræt langs Brabrand Sø, Aarhus Å og kommunens kyststrækning
Etniske Piger	At skabe øget bevægelse i kommunen ved at øge idrætsdeltagelsen blandt piger - justeret undervejs til også at omfatte kvinder - med minoritetsbaggrund og bopæl i udsatte boligområder	I høj grad Projektet har aktiveret den ønskede målgruppe, men der foreligger ikke præcise målinger, hverken af deltagerantallet eller af andelen af tidligere inaktive deltagere
Fitness i det Fri	At skabe øget bevægelse blandt idrætssvage/og eller motionsuvante borgere, som var i et forløb på et kommunalt forebyggelses- eller genoptræningshold, og unge kontanthjælpsmodtagere	Ja, hvad angår den ene del af projektets målgruppe (borgere der var i et forløb på et kommunalt forebyggelses- eller genoptræningshold). Den anden del af målgruppen (unge kontanthjælpsmodtagere) viste ikke stor interesse, men blev aktiveret gennem et andet tilbud
Foreningerne ind i Folkeskolen	At understøtte folkeskolereformens krav om at få mere bevægelse ind i skolernes dagligdag og at udvikle en model til dette	I høj grad Projektet har skabt et konkret koncept til inddragelse af bevægelse i skolernes dagligdag, og har i projektperioden aktiveret mange skolebørn
Foreningen i Skolen	At skabe mere idræt og bevægelse i løbet af skoledagen på de syv deltagende folkeskoler	Uvist grundet mangel på data, men sandsynligvis ikke

Projekt	Projektets overordnede formål	Har levet op til eget formål
Gribskov Leger	At fremme en sundere livsstil med bevægelse, socialt samvær og fællesskaber blandt kommunens borgere i dagligdagen – gerne med udgangspunkt i værdier i kommunens natur	Sandsynligvis i nogen grad, med potentiale for at det udvikler sig til mere. Der findes dog ikke data, der kan belyse projektets virkning på dets formål
Gribskov Ruller	At styrke trivslen og forebygge sygdom blandt borgerne i Gribskov Kommune	Sandsynligvis i nogen grad. Har etableret bidrag til understøttelse af formålet. Der findes dog ikke data, der kan belyse opnåelse af formålet
Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede	At skabe øget bevægelse hos fysisk og psykisk handicappede gennem inklusion i kommunens idrætsforeninger	I mindre grad Kun gennem et tilbud om ridning i en rideforening
Lokal Motion	At afprøve nye aktiviteter, der kunne gøre det mere interessant for idrætsuvante borgere (primært travle børnefamilier) at være aktive gennem let tilgængelige aktiviteter i målgruppens nærområde	Både ja og nej Der er etableret og afprøvet aktiviteter, men det har været svært at identificere, aktivere og engagere målgruppen. Derfor har kommunen ikke fået væsentlig flere idrætsuvante i bevægelse gennem Lokal Motion
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser	At gøre arbejdsstyrken i Thisted Kommune sundere via øget idræts- og motionsaktivitet	Der findes ikke data, der kan belyse virkningen af projektet på den generelle sundhedstilstand i Thisted kommune
Videreudvikling af Hal-hjernerne	At aktivere flere borgere gennem en udvikling af faciliteterne for at imødesee de store udfordringer med faldende børnetal og ændret idrætsmønster	Uvist grundet manglende data. Udlejningsdata viser, at der er en fremgang på ca. 10 % i udlejningen af haltimer fra 2015 til 2016. På kort sigt er den nedadgående spiral i benyttelse af halterne derved stoppet, og halinspektørerne er blevet mere opmærksomme på at skabe udvikling for brugerne. På længere sigt kan det betyde flere aktive borgere

I forhold til at opnå effekt på projekternes egne overordnede formål er der fire af de 14 projekter, som det i høj grad er lykkedes for. De tre af projekterne er sandsynligvis i særlig grad lykkedes med deres formål, fordi de var grundigt planlagt og blev systematisk gennemført af erfarne projektledere i kommunernes forvaltninger, der benyttede sig af veludviklede projektledelsesværktøjer og -metoder som f.eks. behovs- og interessentanalyse, nedsættelse af styregrupper, god inddragelse af og samarbejde med relevante aktører og brug af værktøjer til opfølgning på resultater. Det fjerde projekt adskiller sig ved, at det sandsynligvis har opfyldt sit formål, først og fremmest på grund af at være styret decentralt af en forening med en tæt interaktion med og viden om målgruppens behov, og om hvordan de kunne rekrutteres og fastholdes i projektet. Dette projekt har desuden været løst struktureret – men med stor bevidsthed om projektets formål - at det løbende har kunne reagere fleksibelt på behov og ønsker fra målgruppen.

De resterende 10 projekter har haft diverse udfordringer med at skabe de ønskede virkninger, herunder med at redegøre for hvilke virkninger de har skabt, da de ikke har fulgt tilstrækkeligt op på projektets virkning i forhold til dets oprindelige formål. Udfordringerne med at skabe virkninger er afledt af de udfordringer, der er beskrevet i afsnittet ovenfor vedrørende projekternes udfordringer med opfyldelse af mål og dermed med at nå planlagte resultater. Det vil som regel være svært at opnå virkninger, hvis der ikke er skabt de planlagte resultater. Det kan dog lade sig gøre, og er for få af projekternes vedkommende delvist lykkedes ved at skabe nogle andre resultater end de planlagte, men som stadig støtter op om det overordnede formål for projektet⁹.

3.3 Hvordan er det gået ift. at nå IFAs formål om at få flere aktive borgere?

I dette afsnit beskriver vi fra forskellige vinkler, hvordan det er gået med IFAs overordnede formål om at få flere borgere til at blive aktive.

Hvem er blevet aktiveret?

Som det ses af tabel 3.2 neden for, der viser projekternes oprindelige målgrupper, var det langt fra alle projekter, der i udgangspunktet direkte sigtede mod at aktivere inaktive borgere. Flere af projekterne havde til gengæld så bred en målgruppe, at de i princippet både har været rettet mod at aktivere borgere, der på forhånd var aktive, og borgere som var idræts- eller motionssvage.

⁹ Jf. projektet "Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede", hvor formålet var at skabe øget fysisk bevægelse blandt målgruppen ved i højere grad at inkludere dem i foreningslivet. Projektet lykkedes ikke med at inkludere målgruppen i foreningslivet, men det lykkedes med at skabe øget bevægelse for målgruppen på en anden måde.

Tabel 3.3: Projekternes oprindelige målgruppe

Projekt	Målgruppe
Aabenraa i Bevægelse	Idrætsuvante borgere – særligt unge
Aktiv Ferie	Foreningsinaktive, herunder overvægtige børn
Bevægelse på Erhvervsskoler	Elever på erhvervsskoler
Den Blå Rambla	Byens borgere, gæster og frivillige foreninger
Etniske Piger	Piger med anden etnisk baggrund end dansk og bopæl i udsatte boligområder
Fitness i det Fri	Idræts- eller motionsuvante borgere (i forløb på et kommunalt forebyggelses- eller genoptræningshold) og unge kontanthjælpsmodtagere
Foreningerne ind i Folkeskolen	Alle folkeskoleelever
Foreningen i Skolen	Idrætsuvante børn
Gribskov Leger	Alle borgere – særligt unge over 15
Gribskov Ruller	Alle borgere – særligt børn
Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede	Fysisk og psykisk handicappede, som ikke er fysisk aktive i foreningsregi
Lokal Motion	Idrætsuvante travle borgere – særligt børnefamilier
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser	Medarbejdere på arbejdspladser
Videreudvikling af Hal-hjernerne	Alle borgere

I den tværgående vurdering af, hvordan det er gået i forhold til at nå IFAs overordnede mål om, at projekterne skulle bidrage til flere aktive borgere, har vi valgt at tage udgangspunkt i tre forskellige fortolkninger:

1. En meget stram fortolkning, hvor der er tale om, at projektet med stor sikkerhed har aktiveret borgere, der ellers ikke var idræts- eller motionsaktive.
2. En mindre stram fortolkning, hvor kriteriet er, at det er sandsynligt, men ikke sikkert, at der er aktiveret borgere, der ellers ikke var aktive.
3. En noget løsere fortolkning, hvor det er et spørgsmål om, hvorvidt det er lykkedes projektet at tiltrække borgere til at være aktive, uden at borgerne nødvendigvis var inaktive forud for at blive aktiveret af projektet.

Tabel 3.4: Aktivering af inaktive eller aktive borgere

Projekt	Har med sikkerhed aktiveret inaktive borgere	Har sandsynligvis aktiveret inaktive borgere	Har aktiveret borgere
Aabenraa i Bevægelse			X
Aktiv Ferie	X		X
Bevægelse på Erhvervsskoler	X		X
Den Blå Rambla			X
Etniske Piger	X		X
Fitness i det Fri	X		
Foreningerne ind i Folkeskolen	X		X
Foreningen i Skolen			X
Gribskov Leger			X
Gribskov Ruller		X	X
Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede	X		
Lokal Motion			X
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser		X	X
Videreudvikling af Hal-hjernerne			X

Med udgangspunkt i den strammeste fortolkning af spørgsmålet om at aktivere borgere, vurderer vi, at seks ud af de 14 udvalgte projekter er i denne kategori. De tre af projekterne er gennemført i en så bred sammenhæng og har så klare målinger for deres aktiviteter og målopfyldelse, at der ikke er tvivl om, at de både har aktiveret borgere, der var inaktive og borgere der var aktive i forvejen. Det drejer sig om "Aktiv Ferie", "Bevægelse på Erhvervsskoler" og "Foreningerne ind i Folkeskolen". De øvrige projekter i denne kategori har så afgrænset en målgruppe af inaktive borgere, og nogle af dem også understøttende målinger, at der helt sikkert er aktiveret borgere gennem projektet, der ikke tidligere var idræts- og motionsaktive.

Med udgangspunkt i den lidt mindre stramme fortolkning vurderer konsulentteamet, at det er sandsynligt, at yderligere to projekter har aktiveret borgere, der ellers ikke var aktive. Både "Gribskov Ruller" og "Sundheds- og Idrætsambassadører" har også indfanget så bred en målgruppe, at der bør være aktiveret borgere, der normalt er inaktive. Begge projekter kan dog ikke redegøre for virkningen overfor inaktive borgere, da de ikke har foretaget målinger af dette.

Således vurderer vi, at i alt otte ud af 14 projekter har aktiveret borgere, der var inaktive. Endelig vurderer vi, at alle de resterende projekter har aktiveret borgere.

Antallet af aktiverede borgere i projektperioden

Som nævnt vurderer vi, at alle de 14 projekter har formået at aktivere nogle borgere, og at seks til otte af dem har aktiveret borgere, der tidligere var inaktive. Der eksisterer ikke tilstrækkeligt talmateriale på tværs af projekterne til, at det er muligt at estimere et samlet antal, hverken for hvor mange inaktive borgere eller borgere generelt, der samlet set er blevet aktiveret i projekterne. Kun otte af de 14 projekter har estimater af, hvor mange borgere, der er blevet aktiveret, og kun tre af disse bygger på målinger. Ingen af målingerne har skelnet mellem aktivering af inaktive og aktive borgere, og der er heller ikke foretaget specifikke målinger på, hvor stor en andel, der er blevet fastholdt i aktivitet¹⁰.

Der er stor forskel på, hvor mange borgere, der er blevet aktiveret i de enkelte projekter. Nogle har haft en meget bred målgruppe, som f.eks. projektet "Den Blå Rambla", der vurderer at have aktiveret ca. 40.000 borgere¹¹, mens andre har haft en snæver målgruppe, som f.eks. projektet "Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede", der vurderer at have aktiveret ca. 75 borgere. Det er derfor ikke muligt at lave et samlet estimat over, hvor mange borgere de 14 udvalgte projekter samlet set har aktiveret i projektperioden.

Flere aktive borgere fremadrettet?

I forhold til spørgsmålet om, i hvor høj grad projekterne er lykkedes med at aktivere borgere i projektperioden, er det mindst lige så relevant at se på, hvilken betydning projekterne vil have for aktivering af borgere til motion og idræt på længere sigt, og dermed på hvordan projekterne bliver forankrede efter projektperiodens ophør. Spørgsmålet om niveauet for forankring, og hvordan denne kommer til at ske, behandler rapporten indgående i kapitel 5, hvor spørgsmålet behandles på baggrund af spørgeskemadata for alle 37 projekter¹².

For så vidt angår de 14 udvalgte projekter, kan det kort bemærkes:

- At 12 af projekterne fortsætter i nuværende eller let revideret form – tre af dem ved overdragelse af det overordnede ansvar fra kommune til foreninger
- At de to projekter, der ikke direkte videreføres, vil blive videreført i specifikke nye tiltag
- At mindst otte af projekterne har udviklet/videreudviklet ideer eller koncepter, der er direkte overførbare til andre foreninger, skoler eller kommuner – jf. næste afsnit
- At alle projekterne har opnået læring, der er relevant for andre aktører på breddeidrætsområdet – jf. næste afsnit.

¹⁰ Jf. case rapporterne i delrapport 2 har nogle projekter (f.eks. "Bevægelse på Erhvervsskoler") dog været opmærksomme på, om foreninger, der har været involveret med målgruppen som en del af projektet, har fået flere medlemmer. Hvilket det i flere projekter tyder på.

¹¹ De 40.000 borgere er ikke unikke borgere, da flere borgere givet har deltaget i flere af projektets 461 events

¹² Som det også fremgår af kapitel 5, skelner vi med begrebet forankring mellem forankring som en videreførelse af projektet i stort set samme form, og andre typer af forankring som f.eks. en videreførelse af projektets ideer i en anden form eller som en spredning af projektet som koncept, ide eller læring til andre foreninger, skoler eller kommuner.

De projekter, der umiddelbart har det største potentiale for at skabe aktivitet på sigt, er de projekter, der allerede i projektbeskrivelsen enten havde tænkt det ind som et mål for projektet at etablere viden eller koncepter, der kunne bruges fremadrettet. Eller også er der tale om de projekter, som har etableret faciliteter, der også fremadrettet kan benyttes. Der er dog i kraft af muligheden for at overføre (også mindre gode) erfaringer fra projekterne til nye breddeidrætsstiltag et potentiale for, at alle projekterne kan bidrage til øget breddeidrætsaktivitet i fremtiden.

3.4 Hvordan er det gået med at være nytænkende og inspirere andre kommuner?

I dette afsnit undersøger vi hvordan og vurderer, i hvilken grad de 14 udvalgte projekter har været nytænkende og inspireret andre kommuner.

Graden af nytænkning

Vi har vi opstillet to kriterier for nytænkning:

- Det første kriterium indebærer, at projektet har udviklet et eller flere konkrete koncepter, der er nye set i et større perspektiv end det lokale, og direkte kan kopieres og overføres til andre lignende sammenhænge
- Det andet kriterium er lidt blødere, idet der her er tale om, at projektet har udviklet en eller flere ideer, der er nye set i et større perspektiv end det lokale og direkte kan kopieres og bruges til at udvikle projekter i andre sammenhænge.

Tabel 3.5 Nytænkning

Projekt	Har udviklet nye overførbare koncepter	Har udviklet nye overførbare ideer
Aabenraa i Bevægelse	Projektet bidrog ikke med nytænkning på landsplan	Har udviklet en app, som skulle få flere i bevægelse bl.a. ved hjælp af aktivt medborgerskab fra kommunens borgere. Dette er lykkedes i mindre grad
Aktiv Ferie	Har udviklet meget grundig analyse af lokale overvægtige børns behov og præferencer i forhold til motion Har udviklet vellykket PR-indsats for projektet	Har givet inspiration til de lokale foreninger i forhold til at inkludere nye medlemmer/målgrupper

Projekt	Har udviklet nye overførbare koncepter	Har udviklet nye overførbare ideer
Bevægelse på Erhvervsskoler	Har udviklet et koncept for, hvordan der kan afvikles bevægelse på erhvervsskolerne Har udviklet et redskab til at forbedre erhvervsskoleelevernes trivsel, social sundhed og fastholdelse til egen uddannelse	Har opnået viden om sammenhængen mellem bevægelse og erhvervsskoleelevers trivsel, fravær og frafald
Den Blå Rambla	Har med succes brugt en sjælden tilgang, hvor idrætssamvirket varetog projektledelsen af projektet og fik råderet over projektets midler	Har udarbejdet et eksempel på optimering af vandsportsaktiviteter og -faciliteter i et bynært område
Etniske Piger	Har udviklet en medlemsinddragende foreningsmodel, som var gavnlig for den specifikke målgruppe	Har skabt et eksempel på, hvordan en kommune kan stimulere til foreningsdannelse og motionsaktiviteter hos kvinder og piger med anden etnisk oprindelse end dansk. Kommunen har med succes ladet en lokal forening tage ansvar for rekruttering og aktivitetsudbud, hvilket sikrede, at der blev taget højde for målgruppens særlige behov og karakteristika
Fitness i det Fri	Har skabt en model for foreningsudvikling og inklusion af en idræts- og motionsvant målgruppe i foreningslivet. De udendørs fitnesspladser og naturmotionen udgjorde en "mellestation" og skabte kendskab/introduktion til foreningslivet	Har skabt viden om en specifik målgruppes behov og ønsker og reviderede på baggrund heraf de oprindelige aktiviteter
Foreningerne ind i Folkeskolen	Har udviklet en struktur for samarbejdet mellem skoler og idrætsforeninger, som er blevet implementeret som en fast del af undervisningen på skoler Har etableret bevægelsespakker til skolerne i samarbejde med lokale idrætsforeninger	Har skabt viden om aktiviteterens indvirkning på elevernes sammenhold og trivsel Har skabt viden om centrale faktorer, som bør inddrages og overvejes i projekter, der ønsker samarbejde mellem skoler og idrætsforeninger

Projekt	Har udviklet nye overførbare koncepter	Har udviklet nye overførbare ideer
Gribskov Leger	Projektets ideer og arbejde med at skabe transportable legepladser er nytænkende	Har opnået erfaringer med at etablere og afprøve legeorienterede tilgange og faciliteter til bevægelse
Gribskov Ruller	Har i forbindelse med etableringen af Dirt Jump Park skabt en aktivitet, som er udviklet med succesfuld stor inddragelse af målgruppen. Lignende parker var eksisterende andre steder i landet, men rammerne for udviklingen er nytænkende Cykellegepatruljerne har været en ny måde at samarbejde med DGI om udvikling af leg og aktivitet i folkeskolen med inddragelse af de ældste elever som 'undervisere' af yngre elever	Projektet har på en alsidig måde forsøgt at styrke bevægelse og sundhed blandt borgerne gennem cykling og har dermed samlet erfaringer om dette
Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede	Projektet har været nytænkende lokalt, men ikke på landsplan	Har skabt øget forståelse for målgruppen - både foreningerne og de fysisk og psykisk handicappede - og hvorledes de forholder sig til hinanden Har givet inspiration til foreningerne i forhold til at inkludere målgruppen. Dette er lykkedes i mindre grad
Lokal Motion	Har afprøvet en model for, hvordan børnefamilier og andre idræts-svage kunne inddrages i processen omkring oprettelsen af idrætsaktiviteter. Dette er dog sket med lav succes	Har opnået erfaringer med nye måder at aktivere travle borgere tæt på deres boliger, men har ikke knækket koden ift. at lykkes med at aktivere travle og især idræts- og motionsuvante borgere

Projekt	Har udviklet nye overførbare koncepter	Har udviklet nye overførbare ideer
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser	Projektet har været nytænkende lokalt, men ikke på landsplan	Har udviklet et kommunalt kursus og en netværksgruppe for sundhedsambassadører, som der har været stor tilfredshed med. De enkelte sundhedsambassadører har udviklet aktiviteter målrettet deres specifikke arbejdspladser, hvoraf nogle sandsynligvis vil kunne inspirere andre arbejdspladser.
Videreudvikling af Hal-hjernerne	Projektet har været nytænkende lokalt, men ikke på landsplan	Projektet bidrog ikke med nytænkning på landsplan

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er der fem af de 14 udvalgte projekter, som har udviklet nye konkrete koncepter, der enten helt eller i en vis grad kan kopieres og gennemføres i en anden lignende sammenhæng.

Det fremgår også, at ca. ni af de 14 projekter har udviklet nye ideer, der kan kopieres og inspirere til udvikling af projekter i andre sammenhænge.

Endelig ses det, at alle projekterne har opnået læring om målgruppen og om at drive – nytænkende – breddeidrætsprojekter, som det er relevant for andre med lignende ideer til idræts- og motionsaktiviteter eller med samme målgruppe at forholde sig til.

Graden af inspiration til andre

Tabel 3.6 viser i hvilken grad projekterne allerede nu har ført til inspiration eller er involveret i processer, der overfører erfaringer eller viden fra projektet til andre. Det fremgår, at i alt ni ud af 14 projekter allerede har inspireret eller er konkret involveret i processer, der vedrører inspiration til andre aktører, og dermed spreder projektets koncepter, ideer eller erfaringer. Det er dog bemærkelsesværdigt, at det kun er fem af de ni projekters inspiration til andre, der foregår uden for egen kommune.

Tabel 3.6: Inspiration til andre

Projekt	Har inspireret eller er i gang med at inspirere andre aktører eller projekter
Aabenraa i Bevægelse	Foreninger i kommunen inspirerede i mindre grad hinanden og borgerne til opstart af alternative bevægelsesaktiviteter i foreningsregi og i lokalsamfundet generelt Erfaringer fra projektet videreføres i et femårigt tiltag kaldet "SundSkole2020", som kommunen har iværksat for kommunens 20 folkeskoler, og som på sigt har til formål at fremme idrætsdeltagelse Desuden er der fokus på at lave en mere integreret og tværgående digital platform
Aktiv Ferie	Hobro Julemærkehjem har brugt tilbuddet om aktiv ferie for overvægtige børn
Bevægelse på Erhvervsskoler	Der er etableret et samarbejde med Roskildes Tekniske Skole om at videreføre og overføre erfaringerne og strukturen med skema-lagt bevægelse for skolens elever. Flere andre erhvervsskoler har vist interesse for at bruge konceptet
Den Blå Rambla	Projektet kunne fremvise konkrete nye tiltag på vandsportsområdet, herunder Danmarks største vandsportsfestival
Etniske Piger	Har ikke inspireret andre aktører eller projekter
Fitness i det Fri	Projektet har efterfølgende inspireret til andre projekter, hvor sundheds- og rehabiliteringsforløb kan glide ud i et foreningstilbud.
Foreningerne ind i Folkeskolen	Det udviklede koncept vil blive implementeret på alle folkeskoler i Roskilde Kommune. Den udarbejdede evalueringsrapport indeholder en række anbefalinger, som i meget høj grad vil kunne inspirere og overføre læring til andre kommuner og deres skoler og foreninger
Foreningen i Skolen	Projektet resulterede i, at der blev etableret et samarbejde mellem fire skoler i lokalområdet og en række foreninger i forhold til praktik for valgfaget 'Junioridrætsleder' og brug af de åben skole tilbud, som foreningerne tilbød. Disse erfaringer har skabt et fundament for kommunens videre arbejde med åben skole, idræt og bevægelse. Kommunens erfaringer fra dette projekt videreføres ligeledes i "SundSkole2020" (se også Aabenraa i Bevægelse)
Gribskov Leger	Gribskov kommune har præsenteret konceptet med transporterbare legeredskaber for nabokommunerne. Der er en plan om at bygge flere redskaber i samarbejde med produktionsskolen som alle skoler og haller vil blive tilbudt at låne i en begrænset periode
Gribskov Ruller	Gribskov Kommune er i opstarten af et udviklingssamarbejde med andre Dirt Jump Baner DGI søger at sprede cykellegepatruljerne til andre kommuner, og Gribskov Kommune er tænkt ind som partner i forbindelse med vidensdeling og erfaringsudveksling

Projekt	Har inspireret eller er i gang med at inspirere andre aktører eller projekter
Inklusion af fysisk og psykisk Handicappede	Erfaringerne fra projektet vil blive forankret gennem et samarbejde med den landsdækkende "Sammenslutning af Unge med Handicap" om et projekt med fritidsguidning af unge med handicap, uddannelse til foreningerne og netværk for forældre
Lokal Motion	De involverede idrætsforeninger vil overtage ansvaret for de etablerede aktiviteter
Sundheds- og Idrætsambassadører på Arbejdspladser	I projektet er der udviklet et koncept til uddannelse af sundheds- og idrætsambassadører i virksomheder og på offentlige arbejdspladser, som potentielt kan være til inspiration også for virksomheder og arbejdspladser i andre kommuner
Videreudvikling af Hal-hjernerne	Med projektet er der igangsat en udviklingsproces for halinspektørerne i de 13 selvejende haller i kommunen, som har fået inspiration og værktøjer til at analysere kapacitetsudnyttelsen i deres haller, så de kan arbejde videre med udvikling af hallerne og dermed ikke blot have fokus på drift Kommunen deltager nu i Halinspektørforeningens uddannelsesgruppe, hvor erfaringerne fra projektet kan udbredes til andre kommuner

Samlet set om nytænkning og inspiration, er der således tale om, at fem af de 14 projekter har skabt direkte overførbare koncepter og ni projekter har skabt overførbare ideer. Desuden, at i alt ni af projekterne allerede enten har inspireret til lignende projekter eller er i proces med at overføre koncepter, ideer eller erfaringer fra projekterne.

Det bør tilføjes, at flere af de projekter, der ikke har udviklet koncepter eller ideer, som er direkte overførbare, ser ud til at have skabt en læring, der enten allerede er bragt videre ind i nye tiltag eller projekter, eller som vil kunne bruges i kommunen selv eller af foreninger og forvaltninger i andre kommuner til at undgå at lave de samme fejl¹³.

Det betyder omvendt, at ca. to tredjedele af de 14 udvalgte projekter ikke har skabt nye overførbare koncepter, at ca. en tredjedel ikke har skabt nye overførbare ideer, og ca. to tredjedele af projekterne – endnu – ikke har inspireret andre kommuner.

På baggrund af den tværgående analyse af de 14 udvalgte projekter er det vores vurdering, at opfyldelsen af IFAs overordnede mål om, at projekterne skulle være nytænkende og inspirere andre kommuner kun i nogen grad er opfyldt.

¹³ Af denne type læring kan f.eks. fremhæves projektet "Aabenraa i Bevægelse", hvor der er udviklet en motions app, som ikke i nævneværdig grad er blevet anvendt af målgruppen. Læringen fra projektet bliver dog i høj grad bragt videre ind i flere andre kommunale indsats, og kommunen er blevet opmærksom på, at der burde have været lavet en bedre foranalyse både vedrørende målgruppen og de tekniske sider af projektet.

3.5 Læring på tværs af de 14 projekter

I dette sidste afsnit af analysen på tværs af de 14 udvalgte projekter vil konsulentteamet undersøge, hvad der sammenfattende kan læres af kommunernes erfaringer med at udvikle og implementere projekter under Idræt for Alle programmet.

Projekternes udfordringer

På baggrund af den læring, der er beskrevet for hver af de 14 caseprojekter¹⁴, har vi sammenfattet hyppigt forekommende udfordringer i forbindelse med at gennemføre breddeidrætsprojekterne:

- Oplevelsen af at skulle arbejde ud fra projektansøgninger, der var blevet til i hast – mange kommuner oplevede, at tidsfristen for at udarbejde en ansøgning om at blive breddeidrætskommune var for kort
- At der ikke var gennemført tilstrækkelige baggrundsanalyser vedrørende målgruppen og dens behov – og at projekterne dermed manglede tilstrækkelig viden både til at tiltrække og fastholde målgruppen, men også til at målrette og skræddersy idræts- og motionsaktiviteterne
- At skulle samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger
- At (potentielle) samarbejdspartnere blev inddraget for sent
- At frivillige foreninger ikke nødvendigvis har kompetencer og/eller interesse i at løfte sociale opgaver
- At mange aktører i projektperioden har konkurreret om folkeskolernes gunst i forhold til at samarbejde om projekter til implementering af folkeskolereformen
- At skulle leve op til regler vedrørende udvikling, tilbud om og benyttelse af faciliteter
- At der ikke blev udviklet en metode til at måle på projektets mål, og at der ikke blev foretaget konkrete opfølgninger eller mål på, hvordan det gik med projektet i forhold til at nå de opstillede mål.

¹⁴Case evalueringernes afsnit vedrørende læring bygger først og fremmest på interviews med de overordnede ansvarlige og projektledere i kommunerne. Der er også på forskellig vis inddraget opfattelser af, hvad læringen for projektet er, fra interview og fokusgrupper med projektdeltagere og målgrupper.

Læring fra projekterne

I forhold til at komme så godt som muligt i mål med egne ønskede resultater og med hensyn til at leve op til IFAs formål, ville det for en stor del af projekterne have været en fordel, hvis:

- Det i højere grad havde været planlagt, hvordan den konkrete organisering skulle være, og hvordan implementering af projekterne skulle foregå. Det ville med andre ord have styrket en del af projekterne, hvis de havde været tænkt ind i en lidt strammere projektmodel, og hvis der havde været en mere systematisk projektledelse
- Projektet havde udviklet og anvendt en metode til opfølgning på projektet resultater
- Projektet havde taget udgangspunkt i - eller havde brugt mere tid på at opnå - større viden om projektets interessenter og målgruppe og deres særlige udfordringer og behov
- Projektet havde fokuseret mere på at opnå viden om, hvordan inaktive borgere kunne blive aktive.

Den fremadrettede læring kan sammenfattes i to overordnede typer af erfaring, som IFA- projekterne har haft – en læring, der bliver bekræftet af, at de projekter som bedst lever op til egne og IFAs mål og formål er projekter, der i højere grad end de øvrige lever op til de to overordnede læringspunkter:

1. Det er en fordel at have viden om, erfaring med og fokus på projektledelse, så der allerede i planlægningsfasen bliver taget stilling til relevansen af at anvende discipliner som f.eks. foranalyse, målgruppe-, interessent- og behovsanalyse, pilottest, projektbeskrivelse, milepæle, projektorganisering, målformulerings- og målopfyldningsværktøjer i projektet, så de i relevant omfang kan anvendes i implementeringen af projektet.
2. Det er en fordel forud for projektet at have et indgående kendskab til den udfordring, som projektet skal løse, og at holde fokus på at løse denne udfordring; det vil sige leve op til projektets formål i alle såvel planlægnings- som implementeringsfaser af projektet. Herunder er det en fordel på forhånd at kende til evt. andre indsatser eller projekter på feltet, så kommunen undgår at skulle "konkurrere" om projektdeltageres og målgruppens gunst.

4. Fremmende og hæmmende forhold på tværs af alle 37 IFA-projekter

Dette kapitel indeholder en tværgående analyse af alle 37 delprojekter under IFA-programmet. Datagrundlaget for analysen er de syv IFA-kommuners udfyldelse af et selvevaluerings-skema, hvor de er blevet spurgt om, i hvilken grad projekterne er lykkedes, hvilke forhold der har været henholdsvis fremmende og hæmmende for projekternes implementering og målopfyldelse, og endelig hvilken læring projektarbejdet har bidraget med.

Kapitlet har fokus på hvilke forhold, der på tværs af alle 37 projekter har været henholdsvis fremmende og hæmmende for projekternes implementering og målopfyldelse, og hvilken læring der kan trækkes ud af projekternes erfaringer¹⁵.

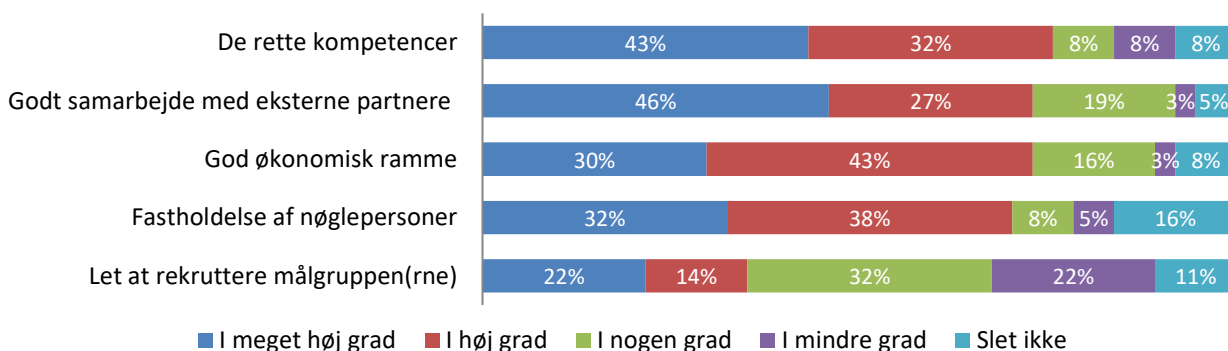
Evalueringsspørgsmålene til dette kapitel har været:

- 1) Hvad oplever kommunerne især har været fremmende for at opnå resultater og virkninger?
- 2) Hvad oplever kommunerne især har været hæmmende for at opnå resultater og virkninger?
- 3) Hvilke gennemgående læringstemaer er der på tværs af alle IFA-projekter, og hvad kan andre projekter lære af dem?

4.1 Faktorer der fremmer resultater og virkning

Kommunerne har for de 37 projekter svaret på, i hvilken grad forskellige forhold har haft fremmende indflydelse for målopfyldelsen. Figur 4.1 viser de faktorer, der i særlig grad opleves at have haft indflydelse.

Figur 4.1: Faktorer der i særlig grad har fremmet projekternes målopfyldelse

¹⁵ For så vidt angår en tværgående analyse af de opnåede resultater og virkninger henvises til kapitel 3, der evaluerer dette på tværs af 14 udvalgte projekter. På tværs af alle 37 projekter har vi ikke tilstrækkeligt med data til at kunne evaluere resultater og virkninger.

Størstedelen af de 37 projekter fremhæver i prioriteret rækkefølge følgende elementer til i høj eller meget høj grad at spille en fremmende rolle for målopfyldelse og virkning:

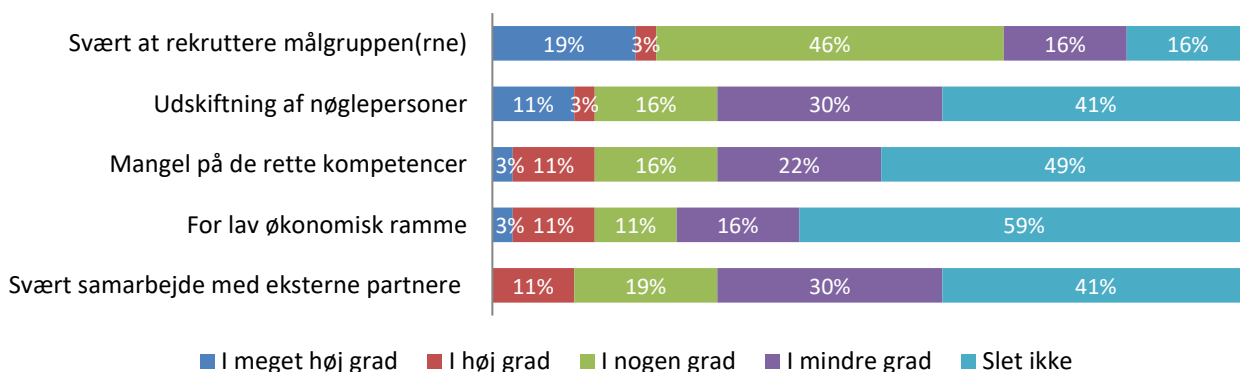
1. At de rette kompetencer har været tilstede (75 % af projekterne)
2. At der har eksisteret et godt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere (73 %)
3. At de økonomiske rammer for projektet har været gode (73%)
4. At projektets nøglepersoner har været fastholdt (70%)

4.2 Faktorer der hæmmer målopfyldelse og virkning

Som det fremgår af figur 4.2, har de 37 projekter ligeledes vurderet, i hvilken grad forskellige forhold har haft en hæmmende indflydelse på projektets målopfyldelse.

Det forhold, der har været mest hæmmende, er vanskeligheder med rekruttering af målgrupper. For lidt mere end 20 % af projekterne har det i meget høj eller høj grad været en hæmmende faktor og tillægges gruppen, der oplever det i nogen grad, er det to tredjedele af projekterne, der har haft denne udfordring. Samtidig angiver kun 16 % af projekterne, at rekruttering af målgruppen slet ikke har været en hæmmende faktor.

Figur 4.2: Faktorer der i særlig grad har hæmmet projekternes målopfyldelse

Det fremgår desuden af flere af kommunernes kvalitative svar, at der har været udfordringer forbundet med at ramme målgruppen for projektet:

”Der er oprettet let tilgængelige 'kom og vær med'-hold på to lokationer i kommunen. Det har været en svær opgave at få folk til at møde op, men de, der har deltaget, har været glade for tilbuddene.

Projektets store udfordring har været, at der har været for få børn i de tilbud, der var. Det er ikke lykkedes at knække koden til, hvordan målgruppen kommer ud i de tilbud, der er.

Det har været nødvendigt, at målgruppen blev udvidet til 3. kl. for at få nok deltagere til aktiviteterne.”

16 % af projekterne oplever i meget høj eller høj grad at være blevet hæmmet af udskiftning af nøglepersoner, at de rette kompetencer ikke har været tilstede, eller at den økonomiske ramme har været for lav. Tager man de projekter, der har oplevet de samme forhold som i nogen grad hæmmende, er det i alt ca. 25 til 30 % af projekterne, der har oplevet disse forhold som hæmmende. Spørgsmålet om samarbejde med eksterne partnere har også i høj eller nogen grad samlet set udfordret ca. en tredjedel af projekterne.

Kommunerne er ved selvevalueringens afslutning blevet bedt om kvalitativt at angive, hvad der har været den største udfordring ved projektet (se tabel 4.1 på næste side).

Også her er svar, der handler om udfordringer med projekternes målgrupper, det hyppigst nævnte tema. Det bliver således nævnt for 19 af projekterne. Problemerne handler i mange tilfælde om, at det er svært at rekruttere og fastholde slutmålgruppen, herunder især de idrætssvage målgrupper. Men kommunerne har også udfordringer med at rekruttere dem, der er målgruppe for f.eks. kompetenceudvikling, så de kan arbejde med slutmålgruppen. Særligt nævnes utilstrækkeligt kendskab til målgrupperne og deres behov og begrænsede muligheder for at kommunikere med målgrupperne som grund til rekrutterings- og i mange tilfælde dermed også opstartsproblemer for projekterne.

4.3 Tværgående læringstemaer

Som nævnt oven for, er kommunerne blevet spurgt om, hvad der har udfordret dem mest. Tabel 4.1 på næste side giver et overblik over, hvilke temaer kommunerne har nævnt, og med hvilken hyppighed temaet forekommer på tværs af de 37 projekter.

Tabel 4.1: De største udfordringer

Hvad har været den største udfordring ved projektet? Nævnte temaer	Antal projekter, der nævner temaet
Målgruppen: Rekruttering, kontakt, fastholdelse af sluddeltagere og at få folkeskolelærere/relevante faggrupper/instruktører til at deltage og engagere sig i projektet/fastholde motivation	19
Engagere frivillige, foreninger, bygge bro, skabe ejerskab og opbakning	16
Regler og andre forhold omkring faciliteter, praktisk støtte	7
Samarbejde på tværs af faggrupper, forvaltninger, med eksterne aktører	5
At folkeskolerne har haft så mange tilbud og reformen at forholde sig til	4
Udskiftning af projektmedarbejdere, chefer, tovholdere	4

Som det fremgår, bliver der nævnt en række udfordringer. Udover spørgsmålet med målgruppen, er der også et dominerende tema, der samlet set handler om at sikre ejerskab og fællesskab om og bygge bro mellem de relevante aktører i projektet.

Projekterne har også svaret på, hvad de ville gøre anderledes, hvis de skulle starte forfra på projektet. Tabel 4.2 sammenfatter de temaer, projekterne nævner i deres svar.

Tabel 4.2: Hvad skulle have været gjort anderledes

Hvad ville I gøre anderledes, hvis I skulle starte forfra? Nævnte temaer	Antal projekter, der nævner temaet
Bedre projektstyringsmodel: Skulle have nedsat projektgruppe/styregruppe/arbejdsgruppe, bedre samarbejdsprocesser, mere strategisk tilgang, indgåelse af partnerskaber, bedre struktur, bedre rollefordeling, mere fokus på tovholderen	12
Bedre forberedelse af projektet: Bedre udnyttelse af andres forhåndsviden om målgruppen, bedre kontakt til fagmiljøer/andre forvaltninger	11
Mere fokus på at skabe ejerskab: Få relevante aktører, (virksomheder, fagprofessionelle, foreninger) i tale tidligt	8
Starte med behovsanalyse hos borgerne, målgruppen	7
Bedre økonomisk ramme: Have søgt om flere midler/sørget for flere kommunale ressourcer/bedre planlægning om fordeling af økonomiske ressourcer	5
Planlagt andre aktiviteter i projektet	4
Bedre kompetenceudvikling af faglige deltagere	3
Bedre PR indsats	3
Større fleksibilitet, lade det vokse fra bunden	3

Endelig har projekterne svaret på, hvad der har været det bedste ved projektet.

Som det fremgår i tabel 4.3 neden for giver mange af projekterne udtryk for, at det bedste har været at lykkedes med at skabe ejerskab og engagement og med at have samarbejdet på tværs af forvaltninger og med foreninger og borgere.

Tabel 4.3: Det bedste ved projektet

Hvad har været det bedste ved projektet? Nævnte temaer	Antal projekter, der nævner temaet
At skabe ejerskab, engagement hos frivillige, fællesskab og samarbejde ml. forvaltning(er) og foreninger og borgere	18
Gejst, glæde, interesse hos deltagere, god feedback	16
At lykkes med sit mål	7
Øget politisk bevågenhed, sætte fokus på bevægelse, pege på nye muligheder	7
At få øget viden om målgruppen	4
Kompetenceudvikling af relevante medarbejdere	4
Bedre brug af faciliteter, tilbud om nye aktiviteter på nye steder	3

Det er fremtrædende, at det som projekterne oplever som det bedste er, at de har fået positiv feedback fra deltagere og samarbejdspartnere og set, at projektet har ført til glæde og gejst hos målgruppen. Det fremhæves især, hvordan målgruppens tilfredshed og glæde under aktiviteterne har været af stor betydning. Derudover fremhæves det, at det føles godt, når tingene er lykkedes, og når der er skabt øget opmærksomhed om bevægelse blandt både politikere og borgere.

5. Videreførelse, forankring og spredning af erfaringer fra BRIK og IFA

I ansøgningsmaterialet til BRIK- og IFA-projektet¹⁶ var et af udvælgelseskriterierne kommunernes forslag til, hvordan projektforslagene ville blive forankret efter projektperiodens ophør. Kulturministeriet og Nordea-fonden har derfor vægtet, at projekterne skulle have en betydning udover selve projektperioden fra 2014 til 2016.

Når konsulentteamet i dette afsnit undersøger, hvordan forankringen af breddeidrætsprojekterne er blevet sikret, vil vi sondre mellem henholdsvis videreførelse og anden type af forankring.

Ved *videreførelse* forstår vi, at projektets aktiviteter (i større eller mindre omfang) fortsætter efter 2016, hvor støtten fra Kulturministeriet og Nordea-fonden ophørte. Videreførelsen kan finde sted i *egen* kommune (f.eks. i egen/anden forvaltning, i skoler, gennem foreninger m.fl.) - eller *uden for* egen kommune (gennem andre kommuner, samarbejdspartnerne, idrætsorganisationer m.fl.)

Ved anden type af *forankring* forstår vi, at projektet har resulteret i viden, inspiration mv., som i en eller anden form blev anvendt fremadrettet i forhold til nye tiltag el. lign. Her skelner vi også mellem, at forankringen kan finde sted enten i *egen* kommune eller *uden for* egen kommune (f.eks. gennem nye projekter, kommunens idrætspolitik, øget fokus på breddeidræt mv.).

På den baggrund har evalueringen undersøgt:

1. I hvilket omfang og hvordan de 37 IFA-projekter er blevet henholdsvis videreført og forankret efter projektperiodens afslutning
2. I hvilket omfang og hvordan de 66 BRIK-projekter blevet henholdsvis videreført og forankret efter projektperiodens afslutning.

Dernæst er spredningen af erfaringerne fra de to runder undersøgt:

3. I hvilket omfang og hvordan erfaringerne fra BRIK-kommunerne i 1. runde har spredt sig til IFA-kommunerne i 2. runde
4. I hvilken omgang og hvordan erfaringerne fra begge runder har spredt sig til de andre 84 kommuner.

¹⁶ Kulturministeriet, Ansøgningsmateriale for breddeidrætskommuner, 2009 og Kulturministeriet og Nordea-fonden, Ansøgningsmateriale til breddeidrætsinitiativet "Idræt for alle", 2013

5.1 Videreførelse og forankring af IFA

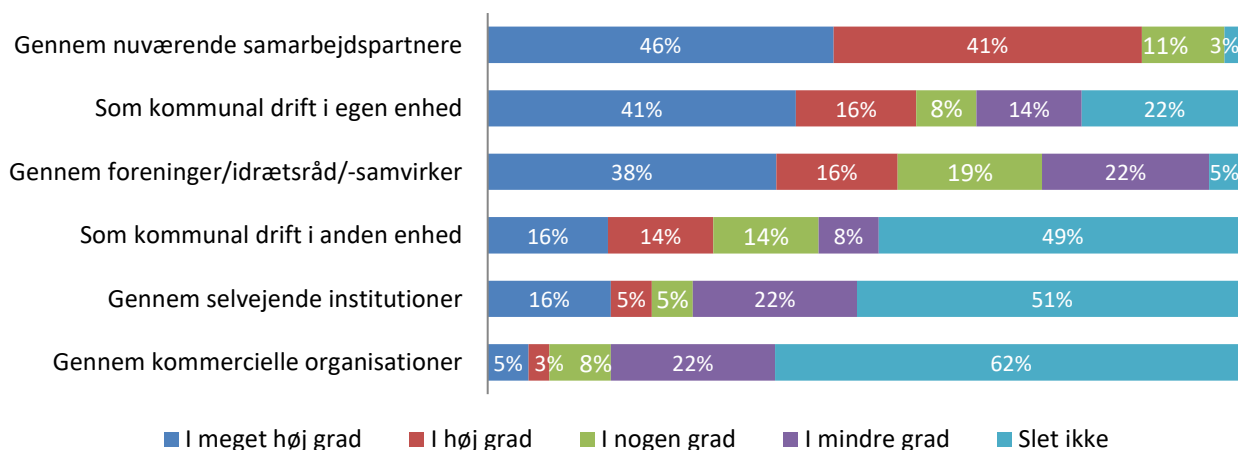
I dette afsnit analyserer konsulentteamet spørgeskemaundersøgelsens resultater i forhold til henholdsvis videreførelse og forankring af de 37 IFA-projekter.

Videreførelse af IFA-projekter

De syv IFA-kommuner har i spørgeskemaundersøgelsen angivet, at alle 37 projekter i en eller anden udstrækning vil blive videreført i egen kommune efter projektperiodens afslutning i 2016. Ud af de 37 projekter har kommunerne angivet, at 33 (svarende til 89 %) af projekterne i meget høj eller høj grad vil blive videreført. Denne grad af videreførelse for alle de 37 projekter svarer til analysen af de 14 udvalgte projekter i afsnit 3.3., hvoraf det fremgår, at 85 % af de 14 projekter vil blive videreført.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 87 % af projekterne (svarende til 32 projekter) i meget høj eller høj grad vil blive videreført i egen kommune gennem projektets nuværende samarbejdspartnere (se figur 5.1 neden for). 57 % af projekterne vil i meget høj eller høj grad blive videreført som kommunal drift i egen enhed, og 54 % af projekterne vil i meget høj eller høj grad blive videreført gennem kommunens foreninger eller idrætsråd-/samvirker.

Figur 5.1: Videreførelse af projekter i egen kommune

Figur 5.1 viser også, at projekterne i mindre grad videreføres i driften i andre kommunale enheder end den projektansvarlige enhed (typisk idræts- og fritidsforvaltningen), gennem selvejende institutioner og gennem kommercielle organisationer.

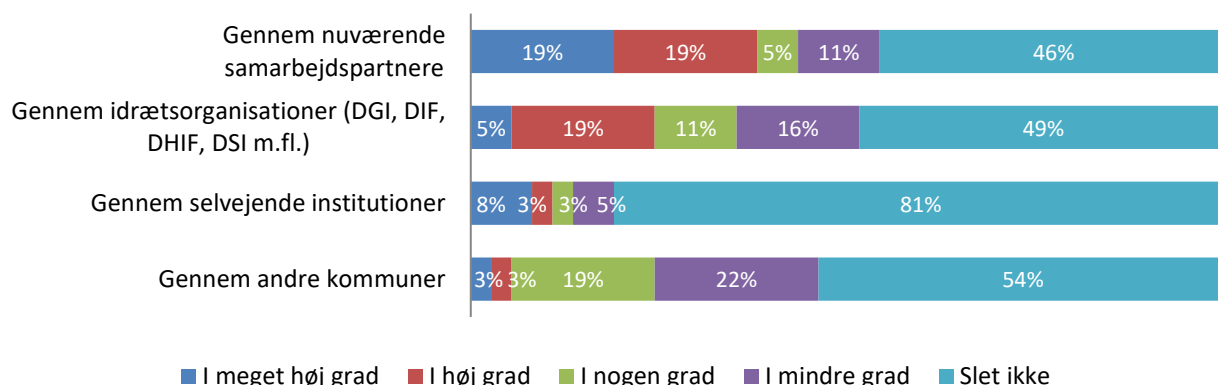
Det er bemærkelsesværdigt, at kun 8 % af projekterne i meget høj og høj grad vil blive videreført gennem kommercielle organisationer set i lyset af, at der i de seneste knap ti år er sket en stigning på mellem 22 % og 26 % i andelen af danskere, der dyrker idræt i privat/kommercielt regi og hovedsageligt i fitnesscentre¹⁷.

Videreførelsen af projekterne vil således i særlig grad finde sted gennem projektets nuværende samarbejdspartnerne. Det er konsulentteamets vurdering, at dette skyldes, at et af udvælgelseskriterierne i ansøgningsprocessen var, i hvilket omfang projekterne ville blive udført i samarbejde/partnerskab med andre aktører (som f.eks. skolen eller lokale idrætsforeninger). De syv udvalgte kommuner har derfor fra projekternes start haft fokus på vigtigheden af, at projektet skulle realiseres i et samarbejde med andre aktører.

De syv IFA-kommuner har i spørgeskemaundersøgelsen angivet, at 28 projekter i en eller anden udstrækning vil blive videreført *uden for* egen kommune efter projektperiodens afslutning. Ud af de 37 projekter har kommunerne angivet, at 19 af projekterne i meget høj eller høj grad vil blive videreført *uden for* egen kommune.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at kommunerne vurderer, at 38 % af projekterne (svarende til 14 projekter) i meget høj eller høj grad vil blive videreført *uden for* kommunen gennem projektets nuværende samarbejdspartnere (se figur 5.2 neden for). Henholdsvis 24 % og 11 % af projekterne vil i meget høj eller høj grad blive videreført gennem de landsdækkende idrætsorganisationer og gennem selvejende institutioner. 6 % af projekterne vil i meget høj og høj grad blive videreført gennem andre kommuner, og 19 % vil blive videreført i nogen grad.

Figur 5.2: Videreførelse af projekter *uden for* egen kommune

¹⁷ Idan, Danskernes fitnessvaner og brug af kommercielle idrætstilbud, 2017

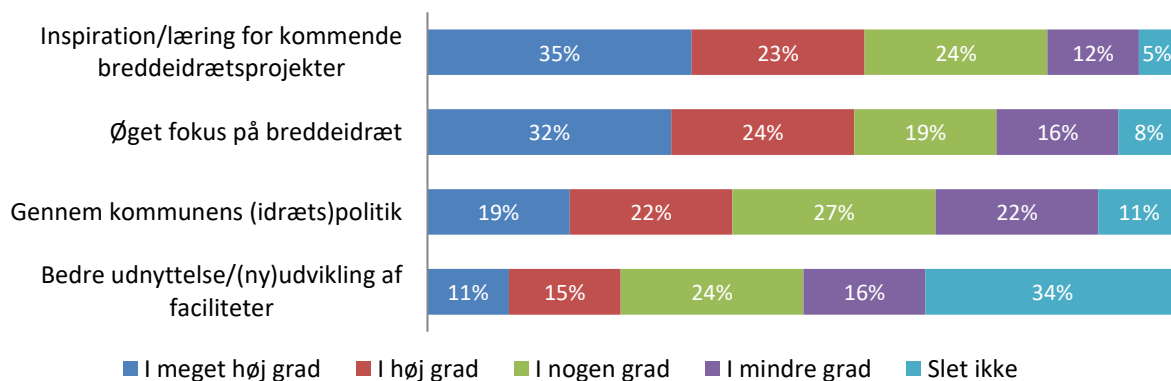
På baggrund af spørgeskemaundersøgelsens resultater, er det vores vurdering, at den konkrete anvendelse af læring og viden i form af videreførelse af et projekt i andre kommuner efter kommunernes vurdering kun vil finde sted i begrænset omfang.

Forankring af IFA-projekter

De syv IFA-kommuner har i spørgeskemaundersøgelsen angivet, at erfaringerne fra i alt 36 ud af 37 projekter i en eller anden udstrækning vil blive forankret i *egen* kommune og dermed blive anvendt fremadrettet efter projektperiodens afslutning i 2016. Ud af de 37 projekter har kommunerne angivet, at 26 af projekterne i meget høj eller høj grad vil blive forankret i *egen* kommune.

Kommunerne angiver i spørgeskemaundersøgelsen (se figur 5.3 neden for), at for 58 % af projekterne vil forankringen i *egen* kommune i meget høj eller høj grad finde sted i form af inspiration og læring for kommende breddeidrætsprojekter. Figur 5.3 viser også, at forankringen i meget høj eller høj grad vil finde sted gennem øget fokus på breddeidræt (56 %) og gennem kommunens (idræts)politik (41 %) og i mindre grad gennem bedre udnyttelse eller (ny)udvikling af faciliteter.

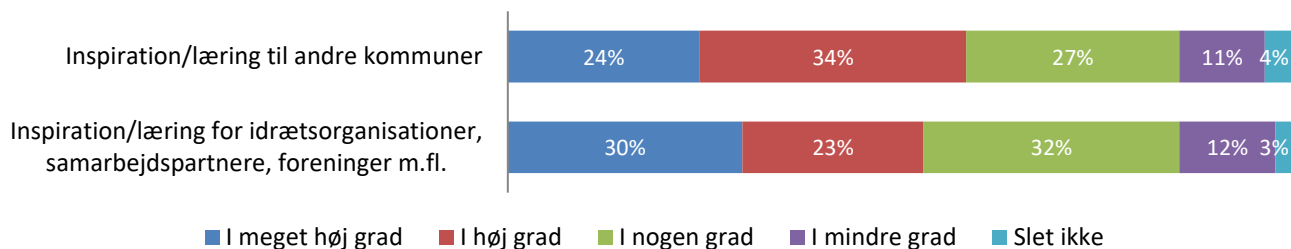
Figur 5.3: Forankring af projekter i *egen* kommune

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at kommunerne generelt er positive i forhold til forankring af deres projekter uden for egen kommune, da kommunerne har angivet, at 35 ud af de 37 projekter i en eller anden udstrækning har et *potentiale* til at blive forankret i andre kommuner. Ud af de 37 projekter har kommunerne angivet, at 26 af projekterne i meget høj eller høj grad har et *potentiale* til at blive forankret uden for egen kommune.

Figur 5.4 på næste side viser, at kommunerne har angivet, at 58 % af projekterne har et *potentiale* til at give inspiration og læring til andre kommuner, mens 53 % af projekterne har et *potentiale* til at give inspiration og læring til idrætsorganisationer, samarbejdspartnere, foreninger m.fl.

Figur 5.4: Forankring af projekter uden for egen kommune

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at kommunerne vurderer, at 22 projekter i meget høj eller høj grad og 10 projekter i nogen grad kan blive forankret i andre kommuner. IFA-kommunerne vurderer således, at der er flere projekter, der har potentiale til at blive forankret end videreført i andre kommuner. Overordnet set tegner der sig derfor et billede af, at viden- og erfaringsspredningen efter IFA-kommunernes vurdering i højere grad kan finde sted på et overordnet niveau end på det mere projektnære niveau.

I forlængelse heraf er det interessant at undersøge, i hvilket omfang og på hvilken måde de *andre* danske kommuner er blevet inspireret af de 14 breddeidrætskommuners projekter. Denne analyse gennemfører vi i afsnit 5.4.

5.2 Videreførelse og forankring af BRIK

I dette afsnit analyserer konsulentteamet spørgeskemaundersøgelsens resultater i forhold til henholdsvis videreførelse og forankring af de 66 BRIK-projekter. Som det fremgår af afsnittet, så gennemfører vi analysen både i egen og uden for egen kommune.

Videreførelse af BRIK-projekter

De syv BRIK-kommuner har i en spørgeskemaundersøgelse svaret på, i hvilket omfang deres 66 projekter blev videreført i *egen* kommune og *uden for egen kommune* efter projektperiodens afslutning i 2011¹⁸. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført ca. fem år efter projektperiodens afslutning, hvorfor resultaterne er behæftet med usikkerhed og derfor skal tages med forbehold. BRIK-kommunernes vurdering af hvor mange af breddeidrætsprojekterne, der er videreført uden for deres egen kommune, er behæftet med den største usikkerhed. Dette ses også af figur 5.5, hvor kommunerne har svaret ved ikke/ikke relevant¹⁹ på spørgsmålet om, hvorvidt projektet er videreført uden for kommune for to tredjedele af projekterne (svarende til 44 ud af 66 projekter).

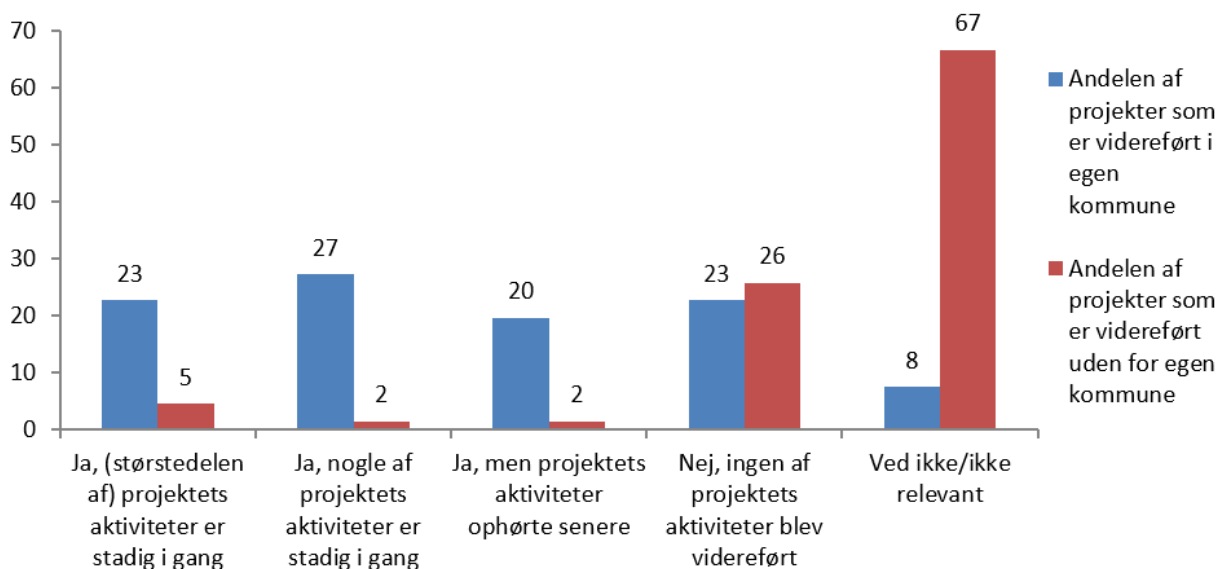
¹⁸ Ca. 30 % af projekterne blev dog først endeligt afsluttet i første halvår af 2012 - se TSE Consulting og DAMVAD, Evalueringsopgave af breddeidrætskommuner, 2012

¹⁹ At det ikke er relevant at vurdere videreførelsen af et projekt uden for egen kommune kan typisk skyldes, at et projekt omhandlede udvikling af faciliteter eller tilstræbte at løse specifikke lokale udfordringer.

Som det fremgår af figur 5.5 neden for, viser spørgeskemaundersøgelsen, at for 23 % af projekterne er *størstedelen* af projekternes aktiviteter stadig i gang i *egen* kommune efter projektperiodens afslutning. 27 % af projekterne er stadig i gang for *nogle* af projekternes aktiviteter, og 20 % af projekterne blev videreført efter projektperiodens afslutning, men ophørte senere.²⁰ Samlet set er halvdelen af projekternes aktiviteter i større eller mindre grad stadig i gang cirka fem år efter projektperiodens afslutning.

For 23 % af projekterne er *ingen* af projekternes aktiviteter i gang i *egen* kommune efter projektperiodens afslutning.

Figur 5.5: Videreførelse af projekter i egen kommune og uden for egen kommune

Med hensyn til videreførelsen af projekternes aktiviteter *uden for* egen kommune er svarene fra kommunerne naturligt begrænset af den viden, som BRIK-kommunerne har om videreførelsen af projekter i andre danske kommuner. Derfor har de syv kommuner angivet, at for størstedelen af projekterne (67 %) ved de ikke, eller det er ikke relevant at vurdere videreførelsen uden for egen kommune.

For de resterende projekter har BRIK-kommunerne for en fjerdedel (26 %) af projekterne angivet, at ingen af projekternes aktiviteter blev videreført uden for egen kommune. For 9 % af projekterne svarer kommunerne, at projekterne i større eller mindre grad stadig er i gang uden for egen kommune.

²⁰ I 2011 forventede kommunerne, at 95 % af projekterne ville fortsætte efter projektperiodens afslutning - se TSE Consulting og DAMVAD, Evalueringsopgave af breddeidrætskommuner, 2012

Under de personlige interview med de syv BRIK-kommuner blev der spurgt ind til, hvilke centrale punkter, der var afgørende for, at et projekt blev videreført. En af kommunerne bemærkede hertil:

"Det er vigtigt, at der er nogle eksterne samarbejdspartnere, der kan tage over eller dele opgaverne med os. De projekter, der ikke er gået videre, der har der manglet et fit mellem aktiviteter, og de aktører der har siddet med det. Det skal faktisk passe som 'fod i hose' for at køre videre."

En anden kommune havde den samme erfaring, at samarbejdspartneres interesse for at videreføre et projekt var væsentlig og ikke mindst set i forhold til finde økonomi til at videreføre et projekt:

"Når jeg ser ned over projekterne generelt og ser på, hvad det er for nogle projekter, der stadig er i gang, så er det der, hvor der har været gode brede partnerskaber og organisatoriske interesser i, at her skal vi lave en indsats, og hvor der også har været et behov (hos en målgruppe) I projekt x var der en stærk organisatorisk sammensætning, og alle samarbejdspartnere afsatte midler og ressourcer til det. Der var opbakning til, at det skulle fortsætte."

"Partnerskaber, hvor der kommer flere interesser ind, er vigtigt. Man står ikke tilbage uden midler (til projektet), når flere interessenter har været i spil. Så kan man i højere grad finde mindre ressourcer til at videreføre de vigtigste ting. Så kan man arbejde videre, selvom alle midlerne ikke er der. Alene kan man ikke finde 500.000 kr., men fem interessenter kan måske finde 100.000 kr. hver."

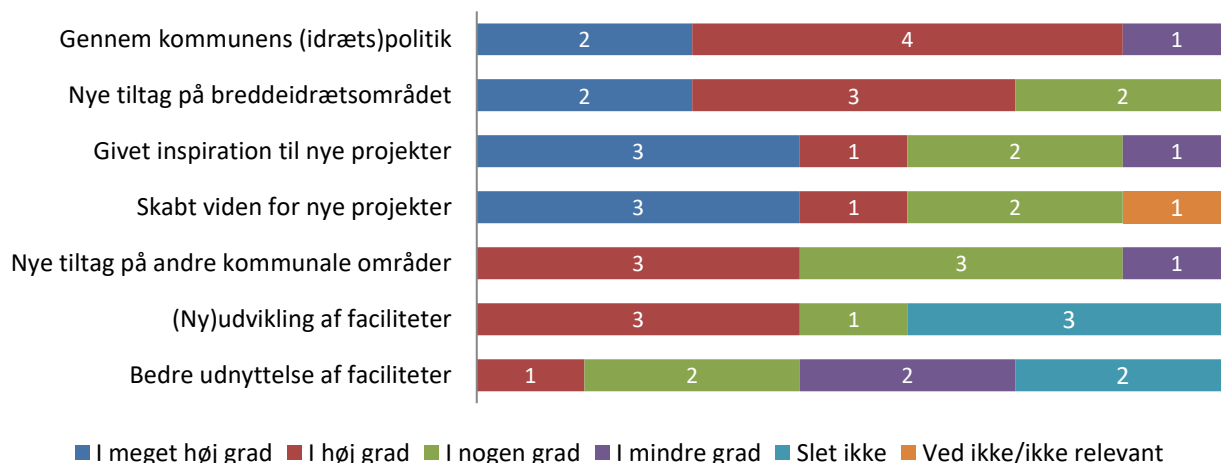
Med forbehold for den store usikkerhed, der er knyttet til BRIK-kommunernes viden om videreførelse af projekterne uden for kommunen, indikerer resultaterne for videreførelse uden for kommunen den samme overordnede tendens som for IFA-projekterne: Den konkrete anvendelse af læring og viden i form af videreførelse af et projekt i andre kommuner har kun fundet sted i meget begrænset omfang. Videreførelsen har i højere grad kunne finde sted i forhold til de projektnære samarbejdspartnere i eller uden for kommunen.

Forankring af BRIK-projekter

De syv BRIK-kommuner har i spørgeskemaundersøgelsen angivet, at erfaringerne fra de 66 projekter i en eller anden grad blev forankret i *egen* kommune og dermed blev anvendt fremadrettet efter projektperiodens afslutning i 2011.

Figur 5.6 neden for viser, at forankringen af projekterne i egen kommune i seks ud af syv kommuner i meget høj eller høj grad har fundet sted gennem kommunens (idræts)politik. For fem ud af syv kommuner har forankringen i meget høj eller høj grad fundet sted gennem nye tiltag på breddeidrætsområdet og for fire ud af syv kommuner gennem inspiration til og viden for efterfølgende breddeidrætsprojekter.

Figur 5.6: Forankring af projekter i egen kommune

Spørgeskemaundersøgelsen har afdækket, at kun én af BRIK-kommunerne har viden om, at idrætsdeltagelsen i kommunen som følge af BRIK-projekterne i væsentlig grad er steget efter 2011. De andre kommuner har ikke tilgængelig viden om, hvorvidt idrætsdeltagelsen er steget som følge af BRIK-projekterne. Desuden viser spørgeskemaundersøgelsen, at der er tilflydt flere driftsmidler til breddeidrætsområdet efter projektperiodens ophør i størstedelen af de kommuner, som var BRIK-kommune. I kun to af kommunerne er der ca. fem år efter afslutningen af BRIK-projektet i nogen grad afsat færre midler til breddeidrætsområdet. I de personlige interview gav størstedelen af kommunerne udtryk for, at BRIK-projektet havde været en væsentlig årsag til, at breddeidrætsområdet ikke var blevet udsat for besparelser, som på en række af de andre kommunale områder. Midlerne er (i større eller mindre grad) blevet øget for dels at forankre bestemte projekter eller dels for at gøre brug af de erfaringer, der blev indhentet som BRIK-kommune.

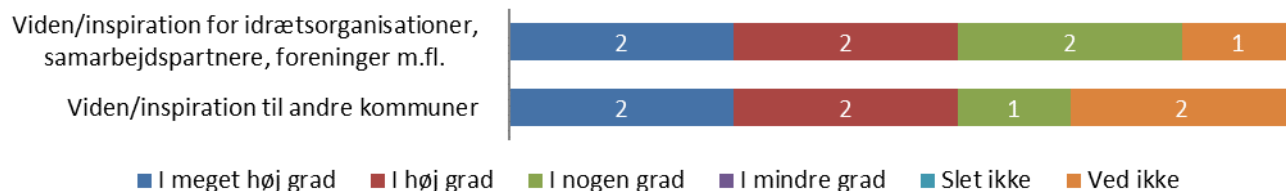
En af de kommuner, hvor breddeidrætsområdet havde fået et væsentligt økonomisk løft, gav udtryk for følgende:

”Vi er nærmest fortsat med at være breddeidrætskommune med en bevilling på 1 mio. kr. årligt til brug for at sætte små breddeidrætsprojekter i gang. Det læner sig meget op af det, vi arbejdede med som breddeidrætskommune. Det vil sige, at udarbejdelsen af en idrætspolitik og handleplan ikke skulle starte fra scratch, da vi har haft ret meget viden at trække på.”

Samlet set har resultaterne og erfaringerne fra de 66 gennemførte BRIK-projekter haft betydning på et overordnet politikniveau og på et mere projektnært niveau for nye projekter, som kommunen har iværksat efter projektperiodens afslutning. For størstedelen af kommunerne har BRIK-projektet også betydet en større eller mindre stigning i de afsatte midler til breddeidrætsområdet.

I figur 5.7 neden for er vist forankringen af de 66 BRIK-projekter uden for egen kommune, hvor fire ud af syv kommuner har svaret, at projekterne i meget høj eller høj grad har givet inspiration og viden til idrætsorganisationer, samarbejdspartnere, foreninger og til andre kommuner.

Figur 5.7: Forankring uden for egen kommune

BRIK-kommunernes forventning til forankringen af BRIK-projekterne uden for egen kommune viser den samme tendens som hos IFA-kommunerne, der også vurderede, at der var et relativt stort potentiale for forankring af deres projekter uden for egen kommune. I forlængelse heraf er det interessant at undersøge, i hvilket omfang og på hvilken måde de *andre* 84 danske kommuner er blevet inspireret af de 14 breddeidrætskommuners projekter. Denne analyse gennemfører konsulentteamet i afsnit 5.4.

5.3 Videnspredning fra BRIK- til IFA-kommunerne

Tabel 5.1 viser spredningen af inspiration og erfaringer fra syv BRIK-kommuner i 1. runde til de syv IFA-kommuner i 2. runde, som er indsamlet gennem en spørgeskemaundersøgelse til BRIK-kommunerne.

Tabel 5.1: Spredning af inspiration og erfaringer fra BRIK- til IFA-kommunerne

	Samarbejdet/ sparret med én IFA- kommune	Samarbejdet/ sparret med flere IFA- kommuner	Inspireret én IFA- kommune	Inspireret flere IFA- kommuner	Fulgt én IFA- kommune	Fulgt flere IFA- kommuner
Kommune 1	I nogen grad	I nogen grad	I nogen grad	I nogen grad	I nogen grad	I nogen grad
Kommune 2	I nogen grad	I mindre grad	I mindre grad	I mindre grad	I nogen grad	I mindre grad
Kommune 3	Slet ikke	Slet ikke	I nogen grad	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke
Kommune 4	I mindre grad	I nogen grad	Slet ikke	Slet ikke	I nogen grad	I meget høj grad
Kommune 5	I meget høj grad	Slet ikke	I høj grad	I nogen grad	I høj grad	Slet ikke
Kommune 6	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke
Kommune 7	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke	Slet ikke

Tabel 5.1 viser, at:

- tre BRIK-kommuner har *slet ikke* samarbejdet/sparret med, inspireret eller fulgt én eller flere IFA-kommuner (dog tilkendegiver en af de tre BRIK-kommuner, at den i nogen grad har inspireret én IFA-kommune)
- én BRIK-kommune har i *nogen grad* samarbejdet/sparret med, inspireret eller fulgt én eller flere af IFA-kommuner
- én BRIK-kommune har i *nogen grad* og *mindre grad* enten samarbejdet/sparret med, inspireret eller fulgt én eller flere af IFA-kommuner
- én af BRIK-kommunerne har i *meget høj* eller *høj grad* enten samarbejdet/sparret eller inspireret én IFA-kommune og én har fulgt flere IFA-kommuner
- én BRIK-kommune har i *meget høj grad* fulgt flere af IFA-kommunerne.

Samlet set er det vores vurdering, at der i begrænset omfang har været videnspredning fra BRIK-kommunerne i 1. runde til IFA-kommunerne i 2. runde. To BRIK-kommuner har været i kontakt med hver deres IFA-kommune. Det var ikke på grund af kommunernes status som breddeidrætskommune, at kontakten blev etableret, men mere på grund af kommunernes viden og erfaring inden for et specifikt område (som f.eks. halområdet og åben skole). Desuden lå kommunerne i geografisk nærhed af hinanden. I forhold til politikernes velvillighed til at godkende et projekt vægter det ifølge flere af de interviewede kommuner generelt højt, at et muligt projekt er inspireret af et vellykket projekt i en nabo- eller en nærliggende kommune. Politikerne har ofte et mere indgående kendskab til nabo- eller nærliggende kommuner og kan derfor spejle sig f.eks. størrelsesmæssigt og/eller demografisk i disse kommuner.

Gennem personlige interview med de 14 kommuner og to fokusgruppeinterview har konsulentteamet afdækket, om en større vidensspredning fra BRIK-kommunerne i 1. runde til IFA-kommunerne i 2. runde kunne have været nyttig, og hvorfor spredningen kun har fundet sted i begrænset omfang. Datamaterialet viser:

For det første, at kommunerne i udgangspunktet er positive over for at vidensdele på tværs af kommunegrænserne, og det blev betegnet som nærmest en tradition, at kommunerne videndeler med hinanden. Kommunerne oplever, at det generelt er de samme problemstillinger og udfordringer på idrætsområdet, som går igen, og grundet den generelt pressede økonomiske situation i kommunerne, er det vigtigt at anvende ressourcerne på de tiltag, der har en god effekt.

En af 2. runde kommunerne gav på denne måde udtryk for deres villighed til at udbrede deres viden og erfaringer til andre kommuner:

”Vi vil rigtig gerne dele erfaringerne, men vi er lidt i tvivl om, hvad den rigtige vej er. Det var også en af grundene til, at vi lavede evalueringen løbende og vi ville have materiale klar, som vi kan give til andre kommuner. Jeg synes faktisk, at man kan læse den, og så blive klogere på, hvordan man kan gribe en opgave an. Jeg håber på, at vi kan (sprede vores viden) på slutkonferencen, og vi vil gerne turnere rundt og fortælle om vores erfaringer i det omfang, det er muligt.”

Men viljen til at vidensdele begrænses dog noget, hvis kommunerne konkurrerer om de samme puljemidler. I den forbindelse bemærkede flere af BRIK-kommunerne, som også søgte i 2. runde af breddeidrætsinitiativet, at hvis de på forhånd havde vidst, at de ikke ville få støtte igen, så vil de meget gerne dele ud af deres erfaringer fra at være breddeidrætskommune. En mulighed kunne have været, at der forinden ansøgningsfristens udløb blev afholdt et seminar, hvor de tidligere breddeidrætskommuner delte ud af deres erfaringer.

For det andet, at kommunerne generelt mener, at det kunne have været nyttigt med vidensspredning fra BRIK- til IFA-kommunerne. Der er udbredt enighed blandt kommunerne om, at vidensspredningen kunne have været relevant allerede i forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen for 2. runde kommunerne. Men den relativ korte ansøgningsfrist gjorde, at kontakten ikke blev etableret. På fokusgruppeinterviewene blev det bemærket, at flere af BRIK-kommunerne f.eks. gerne ville have givet erfaringer videre om, at IFA-kommunerne skulle begrænse antallet af projekter, da det var en vigtig erfaring, som flere af BRIK-kommunerne havde fået. Flere af IFA-kommunerne tilkendegav, at den viden kunne det have været nyttig for dem at have, inden de udarbejdede ansøgningen.

For det tredje, at kommunerne ofte søger inspiration i de bestående netværk, som de indgår i og mødes med f.eks. kvartalsvis. Eksempler på sådanne netværk kunne være Fritidssamrådet, netværk med nabokommuner eller i regionale netværk (f.eks. på Fyn, i Nordsjælland, i Nordjylland, i 6 by-samarbejdet for de største kommuner m.fl.). Men netværk kan også være personligt forbundne, hvor man kontakter tidligere kolleger, kolleger man har mødt på konferencer mv.

For det fjerde, at der ikke var lagt op til fra Kulturministeriets og Nordea-fondens side, at BRIK-kommunerne skulle give deres viden og erfaring videre til andre kommuner og potentielle ansøgere i anden runde af breddeidrætsinitiativet. Nogle af IFA-kommunerne blev inspireret af projektresuméerne fra BRIK-kommunerne på www.breddeidraet.nu og af evalueringsrapporten²¹, og på baggrund af ansøgningsmaterialet fra Kulturministeriet og Nordea-fonden, rapporter om f.eks. danskernes motions- og sportsvaner²², de kommunale sundhedsprofiler mv. udarbejdede de ansøgningen.

Kravet fra Kulturministeriet og Nordea-fonden var, at de syv kommuner delte ud af deres erfaringer og viden på henholdsvis midtvejs- og slutkonferencerne i 2011 og 2012 og stod til rådighed i forbindelse med evaluering af det samlede initiativ. På den anden side vidste IFA-kommunerne heller ikke, at de havde muligheden for at søge information hos BRIK-kommunerne.

En af BRIK-kommunerne udtrykte det på denne måde:

”Det er tankevækkende, at vi ikke er blevet kontaktet af de nye breddeidrætskommuner, og vi har jo heller ikke holdt øje med, hvad de har gang i. Vi har delta-get på konferencen (i 2016) og vil også tage på den afsluttende conference. Vi skulle måske have lavet noget netværk (mellem BRIK- og IFA-kommunerne).”

5.4 Spredning fra BRIK- og IFA-kommuner til andre 84 kommuner

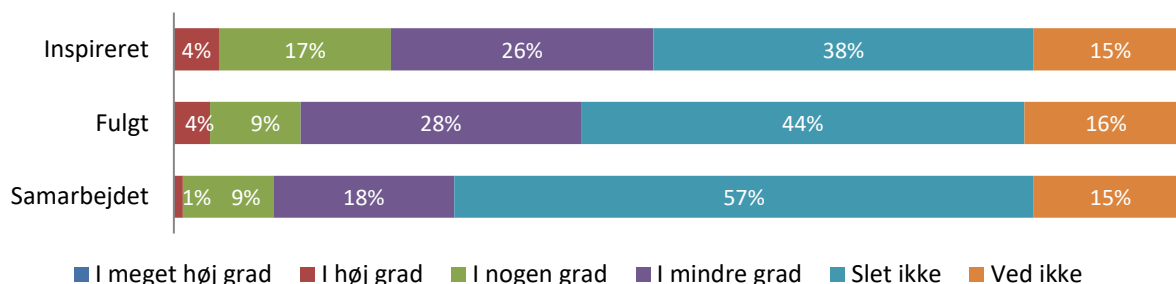
Som nævnt i det indledende kapitel, så har Kulturministeriet og Nordea-fonden iværksat to runder af breddeidrætsinitiativer, og der har været stor interesse blandt de danske kommuner for at ansøge om at blive udvalgt til breddeidrætskommune. En opgørelse fra Kulturministeriet viser, at der både i 1. og 2. runde var 36 kommuner som ansøgte, og samlet har 55 forskellige kommuner ansøgt (svarende til 56,1 % af alle danske kommuner) i de to runder. Dette vidner om en stor interesse blandt de danske kommuner om at få støtte og igangsætte lokale projekter til fremme af breddeidrætten.

²¹ TSE Consulting og DAMVAD, Evalueringsopgave af breddeidrætskommuner, 2012

²² Idan, Danskernes motions- og sportsvaner, 2011

Derfor er det interessant at undersøge, om andre danske kommuner i samme omfang er interesseret i at hente inspiration og erfaringer fra de i alt 14 breddeidrætskommuner. Dette er undersøgt i spørgeskemaundersøgelsen med de andre 84 kommuner, og resultatet fra denne undersøgelse er vist i figur 5.8.

Figur 5.8: Andre kommuners videndeling med BRIK- og IFA-kommunerne

På spørgsmålet om, hvorvidt de andre danske kommuner har vidensdelt med en eller flere BRIK- eller IFA-kommune(r) inden for idrætsområdet, har mellem 38 % og 57 %²³ af de danske kommuner angivet, at de slet ikke har fulgt, er blevet inspireret af eller har samarbejdet med én eller flere af de 14 BRIK- og IFA-kommuner. Figuren viser også, at mellem 18 % og 28 % i mindre grad har fulgt, er blevet inspireret af eller har samarbejdet med én eller flere af de 14 kommuner. Samlet set betyder dette, at mellem 64 % og 75 % af de andre kommuner i begrænset omfang eller slet ikke har vidensdelt med BRIK- og IFA-kommunerne.

Kun mellem 1 % og 4 % af de andre kommuner angiver, at de i høj grad har vidensdelt med de 14 kommuner, mens mellem 9 % og 17 % angiver, at de i nogen grad har vidensdelt med BRIK- og IFA-kommunerne. Samlet set er det således kun mellem 10 % til 21 % af de andre kommuner, der i en vis udstrækning har vidensdelt med breddeidrætskommunerne fra 1. og 2. runde.

Tabel 5.2 kan give et yderligere billede af, i hvilket omfang de andre 84 kommuner er inspireret af de 14 breddeidrætskommuner.

Tabel 5.2: Planer for nye breddeidrætsprojekter/aktiviteter og inspirationen hertil

	Vil igangsætte projekt/ nye aktiviteter	Er inspireret af breddeidrætskommuner
Ja	23 (43 %)	4 (17 %)
Nej	15 (28 %)	10 (43 %)
Ved ikke	15 (28%)	9 (39 %)
I alt ²⁴	53 (100 %)	23 (100 %)

²³ 56 ud af de andre 84 kommuner har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en statistisk usikkerhed på +/- ca. 8 % i tolkningen af data ved et konfidensniveau på 95 %.

²⁴ 53 kommuner har svaret på dette spørgsmål i spørgeskemaundersøgelsen

Tabellen viser, at 43 % af de andre kommuner har planer om at igangsætte nye projekter eller aktiviteter på breddeidrætsområdet i fremtiden. Ud af disse 43% er det kun 17 % af kommunerne, som i spørgeskemaundersøgelsen tilkendegav, at de er inspireret af projekter i de tidligere breddeidrætskommuner.

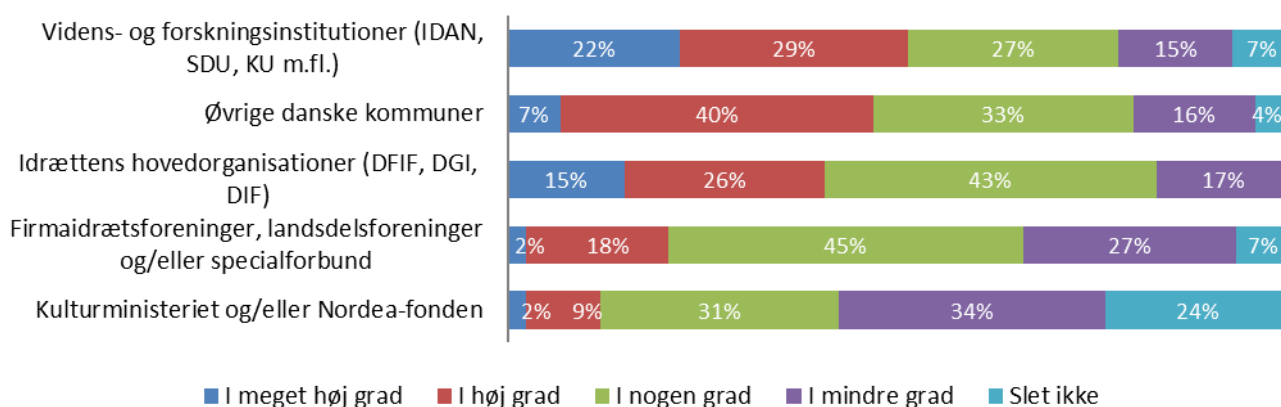
I interviewene med syv repræsentativt udvalgte andre kommuner spurgte konsulentteamet ind til, hvorfor videndelingen med de 14 breddeidrætskommuner havde haft et begrænset omfang. Her blev det nævnt, at breddeidrætsinitiativet blot er et blandt andre initiativer på breddeidrætsområdet, som bejler til kommunerne. En af de interviewede kommuner udtrykte det på denne måde:

”Breddeidrætskommuneforsøgene er blot et af utrolig mange tiltag. Jeg oplever ikke at breddeidrætskommunerne selvstændigt bidrager til innovation på vores område. De får blot mulighed for at realisere nogle af de ideer, som allerede flourerer.”

De interviewede kommuner pegede på, at mange samarbejdsprojekter fra DIF, DGI og DBU inden for de seneste år har været rettet mod kommunerne om at være henholdsvis rollekom-mune (skoleområdet), partnerskabskommune (realisering af visionen ”Bevæg dig for livet”), velfærdsalliancekommune og tillige Idans og SDUs forsknings-, uddannelses- og formidlings-projekt om ”Fremtidens Idrætsfaciliteter”. Dette projekt blev lanceret samtidig med, at DIF søgte kommuner til at indgå i et samarbejde om udvikling af kommunernes facilitetspolitik. Desuden retter Dansk Skoleidræt også henvendelse til kommunerne i forhold til implementering af åben skole og mere bevægelse i folkeskolen. Endelig bejles der også til kommunerne om at være Team Danmark elitekommune og i 2013 om at være Antidoping kommune fra Kulturministeriet og det tidligere Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

I forlængelse heraf viser figur 5.9, hvorfra kommunerne henter deres primære inspiration til udvikling af breddeidrætsområdet.

Figur 5.9: Hvorfra får kommunerne inspiration til udvikling af breddeidrætsområdet

Figuren viser, at de andre danske kommuner finder deres inspiration til udvikling af breddeidrætsområdet først og fremmest fra videns- og forskningsinstitutioner som Idan, SDU m.fl., dernæst fra øvrige danske kommuner (men ikke nødvendigvis breddeidrætskommunerne) og idrættens hovedorganisationer. Inspirationen kommer i mindre grad fra andre kilder som specialforbund og landsdelsorganisationer og/eller Kulturministeriet og Nordea-fonden.

Under et af interviewene med de syv andre kommuner svarede en kommune følgende på spørgsmålet om, hvor de fik deres inspiration til nye breddeidrætsprojekter:

”Vi udnytter i høj grad personlige netværk, og vi har mange møder på kryds og tværs og er opmærksomme på, om der er nogen som arbejder med det samme som os, og som vi kan inspireres af, så vi ikke skal ’opfinde den dybe tallerken’ selv. Det er vigtigt at hjælpe hinanden på kryds og tværs. Samtidig bliver vi inspireret af Idan, og vi er med i SDUs forskningsprojekt lige nu for at blive klogere på at få et godt idrætsgrundlag – vi ønsker at skabe en god balance.”

Som opsummering om spredningen af erfaringer fra 1. og 2. runde til de andre 84 kommuner viser analyserne, at de danske kommuner har en stor interesse i at få støtte og igangsætte breddeidrætsprojekter. I forhold til at få inspiration og indhente erfaringer fra de 14 breddeidrætskommuner har dog kun mellem 1 % og 4 % af de andre kommuner i høj grad og mellem 10 % til 20 % i en vis grad vidensdelt med enten en eller flere BRIK- eller IFA-kommuner.

De interviewede repræsentanter for de andre kommuner bemærkede, at denne lave grad af vidensspredning primært skyldes, at breddeidrætsinitiativet blot er et blandt mange andre initiativer på breddeidrætsområdet, som har fokus på kommunerne. Gennem de seneste år har kommunerne således oplevet en stor og stigende interesse fra f.eks. DIF, DGI, DBU, Idan, SDU og Dansk Skoleidræt om at deltage i (samarbejds)projekter på breddeidrætsområdet. Endelig henter de danske kommuner også inspiration blandt andre danske kommuner, men ikke nødvendigvis fra BRIK- og IFA-kommunerne.